

ΠΑΝΔΡΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

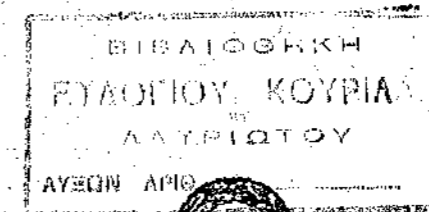
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΕ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ, Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ, Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ, κλπ.

ΤΟΜΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ.

ΑΠΟ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1856 ΜΕΧΡΙΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1857.

ΑΘΗΝΗΣ,

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΠΑΝΔΡΑΣ.

1857.

ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΜΑΙΟΥ, 1856.

ΤΟΜΟΣ Ζ΄.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 148.

Ο ΜΙΣΟΥΓΥΝΗΣ.

—ooo—

Α΄.

Ὁ οὐρανὸς ἦτο ἀνέμελος, καὶ ἡ θάλασσα γαλήνια καὶ ὡραία ὅσον καὶ ὁ καιρὸς· λεπτὸς ἀνεμος μόλις ἐπιφαιῖον τοῦ ὕδατος, συνεῖρα τὸν καύσιονα, καὶ ἔφερον ἀπὸ τὴν παρακειμένην ἀκτὴν τὴν δρόσον τοῦ δάσους. Βεβαίως θὰ ἦτο τερπνότερον κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην, ὑπὸ τὸν οὐρανὸν ἐκεῖνον, καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἐκείνης, νὰ πλῆ τις βλέπων τὰ λευκά ἱστία τοῦ πλοίου κυρτούμενα ἀπὸ τὸν ζέφυρον, νὰ εἶναι ἐξηπλωμένον ἐντὸς σκαφίδιου κομποῦ, νὰ ναυορίζεται ἀπὸ τὸν φλοῖσθον, καὶ ἔχων τὴν χεῖρα συμπλεγμένη μετὰ χειρὸς φιλικῆς· νὰ ἠμιλλῆ σιγαλά περὶ πραγμάτων ἀξιοπρεπῶν . . . Ἀλλὰ τύχη βάρκανος προσήραξε τὸ σκαφίδιον τὸ φέρον τὴν Κ. Φαβρίκιον καὶ τοὺς δύο ἀκολουθοῦς του εἰς ὕψαλον ὕψιστον, οὕτως ὥστε διεφύγη εἰς δύο. Τότε καὶ οἱ

τρεις ἐπιβάται ἐβρέθησαν αἴφνης εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης· ἀλλ' ἀνέβησαν ταχέως εἰς τὴν ἐπιφανείαν, καὶ κολυμβῶντες διευδύνθησαν πρὸς τὴν παραλίαν.

Ὁ Κ. Φαβρίκιος, ὁ ἦρος τῆς ἱστορίας αὐτῆς, ἐνυματίετο πρῶτος, παρακολουθούμενος ἀπὸ τὸν ὑπηρέτην τοῦ Ἀμβρόσιου· ὕστατος δὲ πάντων ἦρχετο παλαιὸν πρὸς τὴν θάλασσαν ὁ ἀτυχεστότερος τῶν θνητῶν, ὁ Ἰωσήφ Μύρων, πολίτης Λομβαρδίας, ὑπηρέτης καὶ αὐτῆς τοῦ Φαβρίκιου.

Ἐπειδὴ καὶ οἱ τρεῖς οὗτοι ἔχονσι κατὰ φυσικὸν λόγον τὰς κεφαλὰς ἐκτὸς τοῦ ὕδατος, εἶναι εὐκόλον νὰ ζωγραφίσωμεν ἀμέσως τὴν εἰκὸν ἐκαστοῦ ἐνὸς κολυμβῶσι διὰ νὰ φθάσωσι εἰς τὴν ξηράν. Τὸ ἦθος ἔχων ἐπηρμένον, τὸν μύστακα μέλανα, τὴν ὄψιν κάτωχρον, καὶ τὴν κόμη ἀνυψωμένην, ὁ Κ. Φαβρίκιος φαίνεται ἔμφορον. Τὸ μέτωπόν του εἶναι μελαγχολικὸν καὶ τὸ χεῖλος ὑπερήφανον. Κολυμβῶν δὲ ἤτυχος, μετὰ τινος ἀξιοπρεπείας, ὡς ἀμύσει εἰς ἄνδρα εὐγενῆ μὴ φοβούμενον τὸν κίνδυνον. Ὁ ἰταλικὸς μαρδύας τοῦ σφύρατι κυματίζομενος ἐπιστέν του, καὶ τὰ χροῖα κεντήματα του ἀστράπτουσι ὑπὸ τὸν ἥλιον. Ὁ Ἀμβρόσιος, τὸ πρόσωπον ἔχων ὀλοτρόγγυλον, δὲν

είναι ήσυχος όσον και ό κύριός του· οι μυκτήρες του είναι άνοικτοί, αι παρειαι φυσκωμέναι, ή κόμη ανάμικτος. Τό κολυμβήμα του είναι θορυβώδες· διότι κυλιεται μάλλον ή κολυμβά, φαίνεται δέ εξηγρωμένος· διότι εδίσθη να λουσθή άκουσίως τόσον μακράν τής ξηράς. Διά τί δέν μιμείται τήν φιλοσοφικήν άπάθειαν του συντρόφου του Μύρωνος, όστις, συνειδημένος όσως να πάσχη, φαίνεται άδιάφορος και τοι άγωνιζόμενος να στήση τήν θάλασσαν; Η βραγεία άναπνοή του τον άναγκάζει ένίοτε να κατακίνη ύδωρ θαλάσσιον τό όποιον έμέσει ως άλλος Τρίτων και φυσά μόν πολύ, άλλ' ούτε στεναίξει, ούτε γογγύζει. Τό πρόσωπόν του είναι τό στρυφνότερον του κόσμου.

Τοιοῦτοι είναι έν συντόμῳ οι τρεις ναυαγοί. Φαίνεται δέ από τον τρόπον των ότι και οι τρεις θα φθάσωσι ταχέως εις τήν ξηράν.

Άλλ' ό ύπκρητης Άμβρόσιος, όστις δέν προχωρεί όσον επιθυμεί, άρχίζει να παραπονήται.

— Ά! άναγκάζει με διακεκομμένη φωνή, κύριε, αὐθέντα μου, τί ήθέλαμεν να έλλωμεν εις τήν Δανίαν; Ίδου τί έπερδήσαμεν και άν δέν ήξεύραμεν να κολυμβήσωμεν, θα ήμαθα τώρα εις τά ήλύσια πεδία, και σεΐς κ' εγώ και ό ταλαίπωρος αὐτός Μύρων, ό όποιος φυσά ως δαίμων κατόπιν μας. Και άλλιν άμφιβάλλω άν θα πατήσωμεν τήν ξηράν. Όσον κολυμβώμεν τόσον με φαίνεται ότι φυσύγει.

Ό αὐθέντα μου! διά τί άφήταμεν τήν ώραίαν σας κατοικίαν τής Μαντούης, και διά τί δέν έμένυμεν εις τον ώραϊον έλεϊνον τόπον όπου ή θάλασσα είναι θερμότερα από αὐτήν; Σας τό είχα είπει ότι θα μάς τύχη καμμια δυστυχία βέβαια ταξειδεύων τις άενόως θα πάθη και καμμίαν ως τήν σημερινήν.

Άν δέν σας άρεζαν αι κυρίαί τής Λομβαρδίας, τότο δέν ήτο λόγος διά να έλθετε να πνιγίητε μαζί με τους ανθρώπους σας εις τήν θάλασσαν τής Δανίας. Ταγα οι Δανοί όσοι δέν ευχαριστοῦνται από τας γυναίκας του τόπου των, έρχονται εις τήν Ιταλίαν να πνιγοῦν; Ά! είναι φρονιμώτεροι από ύμās, με συμπάθειον. Ό! ώ! άρχίζω να άποκάμνω, και άκόμη δέν έφθάσαμεν. Κύριε, άν άποθάνα, θα έχετε τό καϊμά μου εις τήν λαιμόν σας· διότι τό κατ' έμε δέν ύ' ανεχώρουν ποτέ από τήν Μάντουαν, ούτε θα ήρχόμην εις τήν κατακλιμένην αὐτήν Δανίαν.

Άλλ' ό Κ. Φαβρίκιος, βαρυνθείς ν' άκούη τά παράπονα του ύπκρητου του, έπεσεν ύπτιος, και βλέπων προς οὐρανόν, έφαινετο ότι ούτε έσκέπτετο ούτε θα φθάση εις τήν ακτήν. Ό δέ Μύρων έφύσα πάντοτε και εξηκολούθει να κατακίνη και να έμέστη ύδωρ. Η ύπομονή του δέν τον καταλίμπανε· κατ' ίδίαν μόνον έπρόφερε δις ή τρις τας λέξεις ταύτας: « Ό επίβουλος! διπλασίως επίβουλος! » φαίνεται ότι ό άτυχής εκείνος θα έσκέπτετο περί των συμφορών του, μάλλον άναπολών τά παρελθόντα ή έχων τον νοῦν εις τά ένστώτα.

Τέλος πάντων μετά μίαν ώραν έφθασαν εις τήν άμμον τής παραλίας, και ήκουσαν έντός παρακειμένου άντρου άσματι φαιδρά.

— Τή αλήθειά, είπεν ό Φαβρίκιος, δέν είναι νόστιμον ν' άκούη τραγούδια ένθ' σουρτουρίζουν τά νερά από επάνω μου. Μ' έρχεται όρεξις να διαταραζώ σημερον όλος τās πανηγύρεις του κόσμου. . . . Άς έμβώμεν.

— Κύριε, είπεν ό φρόνιμος Άμβρόσιος, φυλαχθήτε· είναι έντόπιοι, και ως ήκουσα είναι άνθρωποι κακοί.

Β'.

Του άντρου ή είσοδος ήτο προς τήν θάλασσαν· κισσός δέ καταπαράσινος τῷ κατακάλυπτεν. Η άμμος ήτο φιλή, και περί τράπεζαν στρογγύλην εκάθηντο καμφοί ίππόται εκ τής πόλεως Έρως τρώγοντες και πίνοντες. Η γλυκεία δρότος του μέρους εκείνου, ή θεά τής θαλάσσης άθούσης μέχρι των ποδῶν αὐτῶν τά κυματά της, ή ώρα του χρόνου, ή φαιδρότης των συνδαιτυμόνων, όλα ταῦτα επήλυξανον τήν εύθυμίαν των. Λησμονήσαντες τās πλειότερας μερίμνας των, έπροσπάθουν να διώξωσι και τās λοιπās τραγωδούντες. Ό Κ. Φαβρίκιος είσήληθεν εύπρεπώς, εἶπα τουλάχιστον είναι δυνατόν να πράξη τότο άνθρωπος καταδεβεργμένος υπό του ύδατος, πλησιάζων ανθρώπους βεβεργμένους από τον οἶνον. Τό ήθος του όμως άνήγγελλε διάβειν προς έριδα.

— Κύριοι, είπεν άποκαλύψας τήν κεφαλήν, συχωρήσατέ με να σας προσκυνήσω. Είμαι ξένος· φθάσας χύες τό έσπέρας, δέν έλαβα καλήν υποδεξίωσιν εις τον τόπον σας. Έξέρχομαι από τήν θάλασσαν όπου παρ' ολίγον να μείνω· και πολύ ύποπτέομαι ότι ή χαρά και τά τραγούδιά σας σκοπόν έχουν τό άτυχές συμβεβηκός μου· διότι πώς είναι δυνατόν να μὴν ίδετε απ' εδῶ έμε και τους συντρόφους μου κολυμβῶντας μίαν ώραν. . .

Ό Φαβρίκιος άμίλησε γαλλιστί· τον ένόησαν δέ όλοι οι συνδαιτυμόνες, διότι τήν Γαλλικήν μανθάνουσιν όλοι οι έλευθερίως άνατρεφόμενοι κατοικοι των άρκτικῶν χωρῶν. Τότε ό νέος όστις έφαινετο προεδρεύων τήν τράπεζαν έγερθείς είπε·

— Κύριε, βεβαιωθήτε ότι άν σας παρετηρούμεν εις τήν θάλασσαν, θα έτρέχαμεν όλοι εις βοήθειάν σας. Δότε μας λοιπόν τήν άδειαν να σας άποζημιώσωμεν διά τήν άφιλοξενίαν τής θαλάσσης μας, προσφέροντες εις ύμās πρώτον μόν άλλα ένδύματα, και δεύτερον τήν τράπεζάν μας. Ίάν άποποιηθήτε, ή άρνησίς σας θα μάς δικαιώση να εκλάβωμεν προσδλητικα όσα μάς είπετε πρό ολίγου.

— Δέν ήμπορώ ν' άποποιηθῶ, άπεκρίθη ό Φαβρίκιος μετά βραχύν δισταγμόν, προσφοράν γενομένην με τόσην εύγένειαν, και, ως υποθέτω, με τόση καλήν καρδίαν.

Οι ύπκρηται έσπευσαν τότε να αλλάξωσι τά ένδύματα του Φαβρίκιου· μετά δέ ταῦτα οι δημοτράπεζοι ήτοιμάσαν παρα τον πρόεδρόν των θέσιν όπου καθήσας ό ξένος έμιμήθη τους τρώγοντας.

Και κατ' άρχας μὴν ή εύμελής φιλοφροσύνη των άνωτων έμετρίωσε τήν δυσδιαθεσίαν του Φαβρίκιου. Άλλως τε ήτο νέος εύφυής, έμπειρος του κόσμου, και δέν ήγνοεί ότι έπραπε να δέχεται εύπροσηγόρως τās εύγενείς προσφοράς. Πλήν τούτου διά τί ν' άπαιτη να μη εύθυμῶνιν άλλοι διότι αὐτός έπεσεν εις τήν θάλασσαν; Εκάθησε λοιπόν εις τήν τράπεζαν φέρων τά ξένα ένδύματα. Και τοι πίνων διετρήει όμως πάντοτε αλίγην ψυχρότητα, άπεκρίνετο έν βραχυλογία εις τās έρωτήσεις, και δέν κατέδεχτο να μελέξη τής συνομιλίας, άν και οι συνδαιτυμόνες, χάριν του ξένου, ώμίλων γαλλιστί. Άλλ' άν δέν ώμίλει, ήκουεν όμως, ποτέ μὴν άναστέλλων τās όφρῶς ποτέ δέ άναλαμβάνων τό άχρη ήθος τό όποιον είχεν όταν είσήληε τό πρώτον εις τό σήλαιον. Πήριξαν δέ να ώμιλώσι διά κυρίας, ως σύν ηθες τότο μεταξῦ νέων εύθυμούντων. Άλλά, πρῶτα περιεργον τιμῶν τρώντι τους νέους τής Δανίας, αι περί του ώραϊου φύλου εύμενεις κριταί; ήσαν ίσαι πηδῶν προς τās δυσμενεΐς. Νέος τις ίππότης του όποιον ό εἶνος είχε φέρει εις κατόνυζιν, εξύμνεϊ τήν γλυκύτητα, τήν σταθερότητα, τήν αγάπην, τήν σεμνότητα, τήν καλωσύνην, τήν άποσίωσιν, τήν ειλικρίνειαν, τήν εύγένειαν, τήν άθωότητα τής έρωμένης του. Χωρίς, έλεγε, να προσέβη και τās άλλας μικροτέρας αὐτῆς άρετάς. Άλλος τις έβεβαίον ότι ό άυτοκράτωρ Σολομών δέν θα κατηγορεί, όπως έπραξε, τās γυναίκας, άν αντί της βυσιλιέτης Σαβῆς, εδέχετο εις τήν αύλήν του προσθεΐναι ένα γυναικῶν τής Δανίας, όλων ώραϊων και ενσρέτων. Εν' λόγῳ, ήκουες εκεί αλήθῃ συμφωνίαν έπαίνων και έγκωμίων. Ό δέ Φαβρίκιος, ένθ' οι δημοτράπεζοί του μειδιῶντες άνευφήμουν τά λεγόμενα, έκινεΐτο επί του θρανίου του τοσοῦτω δυσφορῶν ώστε τον παρετήρησαν.

Μετά πολλὰς τοιαύτας ιστορίας, ήκούσθη και τό όνομα τής Κ. Άδριάνας· τότε γενική φαιδρότης διεχύθη εις τά πρόσωπα όλων των συμποτιῶν· πέντε δέ ή εξ' εξεμῶνησαν συγχρόως τό εγκώμιον αὐτῆς, ήτις, κατά τά λεγόμενα, ήτο έντελής· άλλ' ό προσέάρχων των άλλων· κατά τήν ύμολογίαν ήτο Όδοσκάρης τις, ποιητής εξ' επαγγέλματος, γνωστότατος άνα πάσαν τήν Δανίαν. Ό κύριος οὗτος, του όποιου τῆ ήθος δέν ήτο εύγενές όσον και ή ποιησίς του, είχε κύβην πυκνοτάτην και κατακοκκίνην, τά δέ μῆλω των παρειῶν του εξέχοντα εις άκρον — σημεΐον ίδιον εις τās θηριώδεις ψυχάς — ήταν εις αντίφασιν προς τήν γλυκεϊαν ελφρασιν των γαλανῶν και μικρῶν όφθαλμῶν του. Και φωνήν μὴν είχε βραγγῶδη· άλλ' έπροσπάθει να γλυκαίνῃ τήν αυλίαν αὐτου, μεταχειριζόμενος ύποκοριστικά και άλλας φράσεις εύχαριστους. Ό ποιητής λοιπόν αὐτός εξεθεΐαζε τότε τās άρετάς και τό κάλλος τής Κ. Άδριάνας μετά τοσαύτης ζέσεως, ώστε θα ενόμιζε τις ότι απέλαυε τής συγκαταβατικῆς φιλίας αὐτῆς. Έξιστάρει δέ λεπτομερῶς όλα τά κατ' αὐτήν, διά να μάθῃ βεβαίως και ό ξένος Φαβρίκιος τά περί του όγδῶου τούτου θαύματος του κόσμου. Έλεγε λοιπόν ότι

ή Κ. Άδριάνα ήτο νέα χήρα έλλοῦσα εκ Γαλλίας εις Δανίαν διά να λάθῃ σημαντικῆν τινα κληρονομίαν· άλλ' αληθῶς δέ ή πόλις κατεγοητευθή άμέπως από τό πνεῦμα και τās χάριτάς της· διότι ήτο ζωηρά, φρόνιμος, άθάα και φιλοσκόμμων, εύπροσηγορος και σεμνή, και διά τότο τήν έθαυμάζον και τήν ήγάπων ήτο ή στολή τής ώραϊότερας συνοδίας, ή ψυχῆ των εύγενεστέρων ήδονῶν, ή θεά του δανιήμισιαν ώραν, άν και ό Φαβρίκιος εδίδε σημεΐα άνυπομονησίας. Ό ένθουσιασμός του Όδοσκαρηδός εξήπτετο άδιακόπως και άφοῦ εξεκένωσεν όλον του τό εγκώμιον άνυψώσας τό ποτήριόν του μέχρι τής κεφαλῆς του άνέκραζε·

— Κύριοι, προπίνω ύπερ όλων έν γενεί των κυριῶν και ίδίως ύπερ τής κυρίας Άνδριάνας.

Και άμέσως όλων τά ποτήρια άνυψώθησαν και συνεκροῦσθησαν· μόνον δέ του Φαβρίκιου τό ποτήριον έμεινεν εις τήν θέσιν του. Οι δέ συμποταί είηκολούθουν κρατοῦντες αὐτά, έωςού μεθέξη και ό ξένος τής προσπόσεως ταύτης. Άλλ' οὗτος σηκωθείς είπε μετά ψυχρότητας·

— Κύριοι, όφείλω να σας εύχαριστήσω διά τήν φιλοξενον ύποδοχήν σας· άλλ' συχωρήσατέ με να μὴ προπίω μετ' ύμῶν. Άν και δέν άγνοῶ όποιον τῷ χρέος τό όποιον μ' επέβάλλει ή εύγένεια, δέν επιθυμῶ όμως να κράττω τίποτε εναντίον των αισθημάτων μου.

Και ταῦτα εἰπὼν εκάθησεν έλιαν σιωπῶντων. Μόνος ό ποιητής, καθῶ ένθερμος ύπερμαχος των κυριῶν, άπεκρίθη·

— Και πῶς, κύριε ξένε, δέν τρέπετε διά τό κάλλος τά γλυκύτατα εκείνα αισθήματα τά όποια προξενῶν παλμῶς εις όλας τās καρδίας, καταγοητεύουν όλας τās ψυχάς και . . .

Ένταῦθα ό Φαβρίκιος υπολαβῶν είπε·

— Κύριοι, ήκούσθε πολλὰς εύμενεΐς ιστορίας περί των γυναικῶν· δέν είμαι τόση βάρβαρος ώστε να τās άναίρεσω, άν και αι ιδέαι μου δέν συμφανῶν κατά πάντα με τās έδικās σας. Άλλά θα σας παρακαλέσω και εγώ ν' άκούσετε μίαν άλλην γυναικείαν ιστορίαν, ή όποια δέν συμφανεί μ' εκείνας τās όποιās έδιηγήθητε. Έ! καλληκῶς μου, είπέ εις τον Ιωσήφ Μύρωνα να έλθῃ μέσα, άν εξηγήσῃται άρκετά τά φορέματά του ώστε να παρουσιάσῃ όπως οὖν εύπρεπώς.

Γ'.

Ό Μύρων είσήληε τό ήθος έχων μελαγχολικόν. — Κύριοι, είπεν ό Φαβρίκιος, ό άνθρωπος αὐτός ήτον πολιτής τής Μαντούης εις Λομβαρδίαν· σημερον δέ μένει κλησον μου εξ' αιτίας των δυστυχιῶν του, τās όποιās με διηγείται συχα. Υπανδρευθή τηράκις. Ίάν είναι με τήν άδειάν σας, ως σας διηγῆή μόνον τά του πρώτου γάμου του. Και ό Μύρων καθήσας έτι μελαγχολικώτερος διηγῆθή ταῦτα.

— Κύριοι, όταν έφθασα εις ηλικίαν και έπρεπε ν' αποκατασταθώ, έγεινα άργυραμοιβός· αλλά δια νά γίνω και εύτυχός, ήθέλησα νά ύπανδρευθώ. Έπήρξα τότε εις τήν Μάντουαν μεταξύ πολλών νεανιδών έτοιμών εις γάμον, όρφανή τις από Μεδιόλανα, τήν όποιαν ό κηδεμών αυτής είχεν εις τήν οικίαν του, ώνομάζετο δε Νινέττα. Τό ήθος της ήτον γλυκύτατον, και ή άθωότης της σπανιωτάτη. Έγραμύλωνε πάντοτε τούς όφθαλμούς, και έκοκκίνιζεν ώς παιδίον. Έθεώρησα λοιπόν εύτυγέτατον τόν έπυτόν μου εάν κατώρθωνα νά λάθω σύζυγον γυναικί τόσω φρόνιμον και τόσω καλήν. Και έπειδή ό μών κηδεμών συγκατένευσε, ή δε νέα δεν με άπεποιήθη, ό γάμος έτελέσθη.

Ένα περίπου μήνα μετά τόν γάμον, άπέθανεν ό κηδεμών της γυναικός μου, άφεις εις αυτήν ικανόν ποτόν χρηματικόν, τό όποϊον μετεχειρίσθη εις τό εμπόριόν μου. Έ Νινέττα έλαχε πολύ τόν άξιόλογον κηδεμόνα της, ώστε έλυπούμην νά βλέπω αντήν μέσα εις τά δάκρυα, έχαιρον όμως διότι έτυχα γυναικί άφιερωμένην εις τούς συγγενείς της. Ένώ μίαν ημέραν έπροσπάθουν νά τήν παρηγορήσω,

— Κλαιώ, με είπεν, αγαπητέ μου Μύρων, δια δύο πράγματα· πρώτον διότι έχασα τόν δεύτερον πατέρα μου, και δεύτερον διότι δεν ύπήρξα ύσαν έχρωστούν ειλικρινής πρós σέ.

— Τί τρέχει, Νινέττα; ήρώτησα έντρομος.

— Ναι, φίλε μου, σέ άπάτησα, διότι σ' έκρυψα κάτι τι. Αλλά τέλος πάντων τό μυστικόν αυτό με καταβλίθει, και θέλω νά σέ τό φανερώσω. Νάθε λοιπόν ότι από όλην μου τήν οικογένειαν με μένει ένας άδελφός . . .

— Άδελφός! και τί σ' έμποδίζε, Νινέττα, νά με τό είπής;

— Ναι, φίλε μου, έσφαλα, και πολύ· αλλά δεν έτόλμων δια μόνην τήν άγάπην σου· διότι ό άδελφός μου ήτον εις άκρον παραλυμένος, και είχε κακόν όνομα εις Μεδιόλανα. Πρώ τριών έτών έμάθαμεν ότι άπέθανεν εις τήν Ισπανίαν· αλλά τήν παραμονήν του γάμου μου έμαθα ότι ζή ακόμη. Δεν έτόλμησα νά τό είπω εις τόν κηδεμόνα μου, διότι άπεστρέφετο πάντοτε τόν άδελφόν μου· όσαν δε δια σέ, αγαπητέ μου Μύρων, έροθύμην μήπως σέ παραστήσουν τόν Λεονάρδον (τοιούτο τό όνομα του άδελφού μου), εις τρόπον ώστε νά μη θελήσης πλέον τήν άδελφήν του . . . και έννεεις ότι σ' άπέθνησκα από τήν λύπην.

Έλεγε δε ταύτα ή Νινέττα καθήμενη εις τά γόνατά μου, και χιδεύουσα τήν κεφαλήν μου.

— Νέ συγχωρείς, λοιπόν, Μύρων; έξηκολούησεν. Γνωρίζω τό σφάλμα μου, αλλά τώρα γνωρίζεις και σό τήν αίτιαν. Πλήν τούτου ό θεός όλα τά διώρθωσεν. Δεν ήξούρω ποίος άγιος έφώτισε τόν άδελφόν μου και ήλλαξεν όλωσ διαού. Άργά τόν ήλθεν ή φρόνησις, αλλά τέλος πάντων τόν ήλθε· και αντί νά έξοκολουήθη τάς παραλυσίας του, ήρχισα νά σπουδάζω ήμέραν και νύκτα. Ίδου άνάγνωσε τήν τελευταίαν του έπιστολήν· ιδέ τί με γράφει. Έγει-

νεν ιατρός, και έπιστρέφει εις τήν πατρίδα ήτι πλέον δια νά λυπήση τούς οικείους του ώστε νά έντραπήσιν έξ αίτίας του, αλλά δια νά τούς τιμήση μετερχόμενος έπάγγελμα εύπολήπτου. Και έπειδή ήξούρει ότι τά προηγούμενά του δάν έλησημονήθησαν εις τά Μεδιόλανα, έπιθυμεί νά έλθη νά ζήτη μαζί μας. Ίξενρε δε ότι με άγαπά εις άκρον, και ότι τώρα άγαπά και σέ, διότι τόν έγραψα ότι με κατέστητες εύτυχή.

— Όλ' αυτά και πολλά άλλα με τό είπεν ή Νινέττα με άκραν εύστροφίαν γλώσσης χωρίς νά έπαρητήν άναπνοή της. Και άφού έτελείωσε έφίλησε και τάς δύο μου παραιάς, και έπειτα με ήτένισε με τρόπον ίκεταυτικόν. Έπρεπε βεβαίως νά άπορήσω δια τήν αϊφνιδίαν αυτήν άνάστασιν του Λεονάρδου, άλλ' εις τόν νούν μου είχα μνην τήν Νινέτταν, και δια τούτο ένέδωκα εις τήν παράκλησιν των όφθαλμών της.

— Έστω, τρελούλά μου, άπεκρίθην μειδιών· γράψε εις τόν τρομερόν αυτόν άδελφόν σου νά έλθη εις τήν πόλιν μας. Άς λησημονήσωμεν τό παρελθόν του· αν έγινε καλός ιατρός και τίμιος άνθρωπος, θα κάμω δι' αυτόν τά άδύνατα δυνατά, θα τρέξω . . .

ΈΙ σύζυγός μου δεν μ' άφήε καν νά τελειώσω άλλ' έναγκαλισθείσα με και δεύτερον, έτρεξε νά γράψη εις τόν άδελφόν της νά έλθη, δεν ήξούρω από ποίαν πόλιν της Ισπανίας.

Είδα μετά ταύτα ότι έσπευσα παραπολύ νά δώσω τήν συγκατάθεσίν μου. Διωρθόθη τωόντι ό παραλυμένος αυτός άδελφός της Νινέττας; άλλ' ή σκέψις αυτή με ήλθεν άργά, διότι ό Λεονάρδος ήτο κα' όδδόν, και τόν έπεριμέναμεν από ώραν εις ώρα. Όμολογώ όμως ότι πρós εύγνωμοσύνην ή Νινέττα, με έλαμνε μυρίας περιποιήσεις. Ποτέ σύζυγος δεν ύπήρξε φιλοφρονεστέρα και χαριεστερα πρós τόν άνδρα της. Ίδίως δε έφρόντιζεν εις άκρον πρós τής υγείας μου· πρωί και θράθυ με ήώτα πώς ήμην, μη παρήγγελλε χιλίας προφυλάξεις, και όταν τήν έλεγα ότι δεν έχω ανάγκην, τήν έόλεπα σείουσιν τήν κεφαλήν με λύπην, ως αν έδίσταζε πρós τούτου.

Έπί τέλους έφθασεν ό άδελφός. Έπο μακρός και λιγνός· είχε τόν μύστακα ατριμμένον, έφόρει τών πύλον στραβά, και τή άληθεία έφαινετο μέλλον μαχαροβγάλτης ή ιατρός. Είπα όμως κατ' έμαυτόν ότι τό έξωτερικόν του αυτό θα ήτο λείψανον των πρώτων έξιών του. Αλλά πρós πάντων δεν με ήρεσεν άλλος τις, άπαισίαν έχων τήν ύψην, τόν όποϊον έφερε μαζί του ως ύπηρετήν. Ό άδελφός της Νινέττας έφάνη φιλοφρονέστατος πρós έμέ άμα έλθών· μετά ταύτα δε ήρχισε νά διηλήθην πρós ιατρικής με τούτην σοφίαν ώστε δεν άμφίβαλα πλέον ότι τωόντι είναι άλλος Ιπποκράτης. Έφαινετο μάλιστα ότι ήτο μανιώδης δια τήν έπιστήμην του, διότι κάθε στιγμήν έψηλάφιζε τόν σφυγμόν μου λέγων ότι ήμην ό πρώτός του πελάτης, και ότι έπρεπε νά φροντίζη πρós τής υγείας μου. Και κατ' άρχάς μεν τά πάντα προέβαιναν κατά ρόθον· με έλεγε μόνον ότι ή κρατίς μου δεν ήτο πολλά υγείης· μετά τινα

καιρόν όμως ήρχισε νά σείη, ως και ή άδελφή του, τήν κεφαλήν, και πικρήθησα ότι με έδιδαν τροφήν έλαφράν και άνοστον.

— Τί τρέχει; είπα μίαν των ήμερών εις τόν γυναικάδελφόν μου· νομίζεις ότι θα με καταπέιτη; ότι είμαι άσθενής, ένώ αϊ.ύθνομαι τόν έαυτόν μου κάλλιστα;

— Φίλτατέ μου Μύρων, με άπεκρίθη, κύτταξε εις τούτον τόν καθρέπτην.

— Έ! και δεν εύρίσκεις ότι έχω καλήν ύψην;

— Έκέρ τό δέον καλήν· τό σίμα άναβαίνει εις τήν κεφαλήν σου, και προφυλάττον.

— Πιμην έτοιμος νά έκφράσω τήν δυσαρέθειάν μου δια τά λεγόμενα όταν ή Νινέττα ύπολαδοσεν με είπε·

— Φίλτατέ μου Ίωσήφ, μη φοβήσαι· είμεθα πρόθυμοι νά σέ περιποιηθώμεν.

Με είπε δε τούτο με τόσην χάριν και με βλέμματα τόσην γλυκά, ώστε αντί άλλης άπαντήσεως τήν έφίλησα. Τήν έπισύσασεν έτυχε, δεν ήξούρω πώς, νά βήξω άπαξ ή δύο. Βύθους έθρασεν μολόχας άνθή, και ό Λεονάρδος, με ήθος βαρύ, ήλθε κρατών τό νυστέρι του. Έτελείωσαν, είπε τά ψεύματα· έφθασε καιρός των ιατρικών.

— Είπαι τρελός; τόν είπα έξω φρενών.

— Αλλ' ιδού ή Νινέττα άρχίζει νά κλαίη και νά με παρακαλή· έντε ήλωσα τήν χείρά μου, και έτρεξε άφθονον εις τήν λεκάνην τό αίμά μου.

— Από κείνην τήν ήμέραν ήρχισα νά άμφιβάλλω και έγώ πρós τής υγείας μου· οι γείτονές μου, εις τούς όποιούς ή σύζυγός μου ώμίλει πρós τής άσθενείας μου, ήρχοντο συχνά πικρά νά έρωτούν πρós τής υγείας μου· ή δε Νινέττα και ό άδελφός της ήγρύπνουν άλλεπαλλάγως τήν νύκτα δια νά με φυλάττον. Με έδιδαν χιλίων ειδών ποτά δροσιτικά και καταπραυντικά, τά όποια έπαζόμην νά πίνω, έπειδή με τό έπρόσφερεν ή Νινέττα μόνη με τά ώραιά της χεράκια και με βλέμματα ίκεταυτικά. Τά αίματα, τά λουτρά, οι σιναπισμοί ήταν άδιάκοποι, και πᾶσαν τρίτην ήμέραν δεν μ' άφριναν νά φάγω τό παραμικρόν. Κατήνηστα λοιπόν άληθώς άφρώστος.

Μίαν νύκτα, ένώ έκοιμούμην, ήσάβην πόνους φρενούς εις τόν στόμαχόν, διότι έντός είκοσιτεσσάρων ώρών είχα πίνε όλίγον μόνον ζωμόν. Έκραξα εύθύς τόν Λεονάρδον και τήν Νινέτταν, αλλά παρά τό σύνθηδες δεν με άπεκρίθησαν. Κατέβην λοιπόν από τήν κλίνην, και χωρίς θόρυβον διευθύθην εις τό έστιατώριον άπόφασιν έχων νά φάγω έωσού χορτάσω, και άς άπέθνησκα. Έκπειδή δε έστρόμην μάλλον ή έκπεριπάτων, ήκουσα όμιλίαν και γέλωτας. Έίλθα λοιπόν σιγά σιγά εις τήν θύραν και είδα δια τής τρύπας της κλειδαρίας. Και είδα τήν τράπεζαν φρεσασμένην από ώραία φαγητά, και τόν καλόν σας τόν Λεονάρδον καθήμενον άντικρύ άντικρύ με τόν λεγόμενον ύπηρετήν του, και κοκκαλίζοντα και κρασολοδούντα. ΈΙ δε κυρία Νινέττα, σθηριζόμενη εις τόν ώμον έχείνου τόν όποϊον ώνόμαζε άδελφόν της,

έφόρει στραβά τόν πύλον του, και έτρωγεν από τό πινάκιόν του, και έπινε με τό ποτήριόν του. « Τέλος πάντων, έλεγεν ό Λεονάρδος, τόν κατεφέρκαμεν τόν κύρ Μύρωνά σου! αύριον θα φέρω και άλλον ιατρόν· και έσο ήσυχός, γρήγορα θα τόν κάμωμεν νά ταξειδεύση. Και τότε τά φλωρία όλα είν' έδικά μας. Πρέπει τέλος πάντων νά τελειώση αυτή, ή κομωδία. Άρετόν καιρόν έπέρασα ως άδελφός σου, ως ιατρός και ως φαρμακοποιός.

— Αλλ' έγώ, έξω φρενών, ήνοιξα τήν θύραν, και ήρχισα νά ύβρίζω· οι δύο όμως συμπόται, έπεσαν κατ' επάνω μου και τή βοηθεία της Νινέττας μ' έφεραν εις τήν κλίνην μου και με έθεσαν. Οι γείτονες, άκούσαντες τά φωνάς μου, έτρεξαν και έκρουαν τήν θύραν· άλλ' ή Νινέττα τούς είπεν ότι ύπέπεσα εις παραφροσύνην, ώστε έπέστρεψαν νά κοιμηώσιν ή λειπολογούντες με.

— Φαίνεται ότι και ή Νινέττα και οι σύντροφοί της έφοβήθησαν· διότι μετά μικράν σύσκεψιν έσώσαν τά φώτα, κατέβησαν εις τό έργαστήριόν μου, όπου έπρήσαν όλα μου τά μετρητά, και άνεχώρησαν κλειδύσαντες τάς θύρας.

Τήν έπισύσασαν ήλθεν ό άστυνόμος και με έλευθέρωσεν· άλλ' οι κακούργοι έπρόφθασαν και έξήλθον από τήν έπικρατίαν. »

Μετά τήν διήγησιν ταύτην ό Ίωσήφ Μύρων, ήθος έχων ανθρώπου θέλοντος νά κλαύση εσηκώθη, και χαριετίσας ευγενώς τούς συνδαιτυμόνας άνεχώρησεν.

— Ο δε φαερίκιος ύπομειδιών, περιέφερε τό βλέμμα χλευμαστικώς επί τούς συντρόφους του οτινεις έσιώπων. Αλλ' ό Όδοάκης έφάηετο πνέιον θυμόν· έβλεπεσ ότι έπλησίαζεν ή στιγμή κατ' ήν ό ποιητής δεν θα ήδύνατο πλέον νά χαλιναγωγήση τήν άγανάκτησιν του· εύτυχώς όμως ό πρόεδρος της τραπέζης έσηκώη. Ό δε φαερίκιος έκφράσας έν νέσού τήν εύγνωμοσύνην του πρós τούς φιλοξενήσαντας αυτόν έξήλθε του σπηλαίου.

(Έπεται συνέχεια)

ΑΠΟΙΚΙΑΙ
ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΙ ΛΑΒΑΝΩΝ

Έν Ίταλίαι.

— 0 —

Πρós τής άλώσεως της Κωνσταντινουπόλεως και μετ' αυτήν, πλείστα οικογένεια Έλληνων και Άλβανών έξ Ηπειρού, Κορώνης, Μεδώνης, Λακωνίας και έξ άλλων επαρχιών μετανάστευσαν, ένεκα των Όθωμανικών έπιδρομών, εις Σικελίαν, Καλαυριαν και Κορσίδα, διασώσαντες τήν πάτριον αυτών θρησκείαν και γλώσσαν.

Έν Νεαπόλει ιδίως οι μετανάστες ούτοι έτυ-

χον φιλόφρονος υποδοχής παρά τῷ φερόντι τῷ ἐξ Ἀραγῶνας, Βασιλεῖ τοῦ κράτους τούτου, εἰς εὐγνωμοσύνην τῶν ἐπικουριῶν δσας παρέσχεν αὐτῷ ὁ ἀθάνατος ἥρωϊς Γεωργίος Καστριώτης, δεε ἐπολεμείτο τὸ 1462 ἔτος ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Ἀγγιῷ.

Γνωστὰ εἰσὶ τὰ περὶ Γεωργίου Καστριώτου, γεννηθέντος ἐν Κροῖα (*), πρωτεύουσῃ τῆς Ἠγεμονίας αὐτοῦ τῷ 1404, καὶ ἀνατραφέντος ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Σουλτάνου Ἀμουράτ Β' ὅπου ὁ πατὴρ τοῦ Ἰωάννης τὸν ἐξάπέστειλε μετὰ τριῶν ἐτέρων ἀδελφῶν του ὡς ὄμηρον.

Ἐγγυλὸς ἱστορικὸς Γίδδων λέγει περὶ αὐτοῦ ταῦτα: « Ἦν δὲ εὐπροσήγορος τοῦ τρόπου, αὐστηρὸς περὶ τὴν πευθαρχίαν, καὶ αὐστηρότερος τιμῆς τῆς τῶν ἐλαττωμάτων τῶν συντηνόντων εἰς τὴν ἐξασθένειν τοῦ στρατοῦ. Παρέχων δὲ δειγμάτα κωρτερίας διατήρησεν οὕτω τὴν ἐξουσίαν του. Ἐπὶ τὴν ἀρχηγίαν αὐτοῦ οἱ Ἰπειρωταὶ ἀποκατεστάθησαν ἀκαταμάχητοι, καὶ ὡς τοιοῦτοι ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἐθεωροῦντο.

Ἐπὶ τοῦ μεγαλείου τῆς φήμης του οἱ γενναῖοι τεροὶ Γάλλοι καὶ Γερμανοὶ ἐβλεπονταὶ παρακινῶμενοι, ἐδραμον ὑπὸ τὴν σημαίαν του τυχόντες ἐννεύκῃς ὑποδοχῆς. Ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Πύρρος δὲν ἤθελον ἐρυθρίασει ἔχοντες τοιοῦτον ἀτρόμητον συμπολίτην (**).

Ὁ ἐξ Ἀραγῶνας φερόντης βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως, ἀποστείλας πρεσβείαν τῷ 1462 πρὸς τὸν Καστριώτην, ἐζήτηε βοήθειαν ὅπως ἀποδιώξῃ τὸν Ἰωάννην Ἀγγιῷ ἀντιποιοῦμενον τότε τὸν θρόνον, ἐκτὸς τοῦ βασιλείου, δυνάμει δωρεᾶς γενομένης ὑπὸ τῆς Βασιλίσσης Ἰωάννας πρὸς ἀφελος Ἰεναῦτου Ἀγγιῷ τοῦ πατρὸς του.

Ὁ Καστριώτης συγκατένευσεν εἰς τὴν αἴτησιν τοῦ βασιλέως, καὶ συναγαγὼν ἰσχυρὸν σῶμα πεζικῶν καὶ ἰππικῶν ἀπέπλευσεν ἐκ Ραουσίου (Ragusa) εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀπουλίας. Ἄμα δὲ πλησιάσας τοῦ ἡπειρωτικοῦ στρατοῦ, οἱ Γάλλοι διέφυγον τὴν πολιορκίαν Βαυλέτης; ἀποστράφεντες τριάκοντα μίλια πρὸς τὰ ἐνδότερα. Μετὰ ταῦτα ὁ Καστριώτης

(*) Κατέγχετο δὲ ἐκ τῆς ἐν Μακεδονίᾳ Ἐμαθίας, ἧς ποιεῖται τὴν ἡ ἀλλοτε μὲν Ἰδέσσα ἔτι δὲ Νοβιά. (Isti Hist. de Scandebog etc, par M. Camillo Ragnoni, Paris 1856.

(**) Ὁ ἐκ Σκόδρας ἱερεὺς Μαρτίνος Βερλέιος ἔγραψε τὸν βίον τοῦ Καστριώτου ὑπὸ τὸν τίτλον De vita moribus et rebus gestis Georgii Castrioti. — Ἐλληνοεὶ δὲ ἔγραψε τὸ πρῶτον ἀναγνώμης ὑπὸ Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρου. Ἐδημοσίωσεν δὲ καὶ ὁ ἡμέτερος Κ. Α. Π. Βρετὸς ἀπομονογραφήσιον περὶ Καστριώτου μετὰ ἐπιπέτρου περὶ τῶν ἐν Νεαπόλει Ἑλληνοαἰθιοκῶν ἀποικιῶν. — Ἐν τῇ Πιννακοθήκῃ Φλωρεντίας (Biblioteca degli uffizi) φαίνεται ἡ ἐκδὸν τοῦ Γ. Καστριώτου, ὡς καὶ ἐν Ρώμῃ, ὅπου ἀντιγραφεῖται ὑπὸ Ἑλλήνων σπουδαστῶν ἐστὶν ἀλλήλων καὶ εἰς Ἀθήνας.

Ὁ Κ. Οὐάιλια Τέμπλ εἰς τὸ Περὶ ἡρωϊκῶν ἀρετῶν Δοκίμιον αὐτοῦ, συγκαταλέγει τὸν Καστριώτην μετὰ τῶν ἐπὶ ἀνδρῶν οἷον ἦσαν ἄλλοι νὰ περιελάμβανον τὸ βασιλικὸν δῶδῆμα ἐπὶ δὲ οὗτοι ὁ Βελισσάριος, ὁ Ναρτζῆς, ὁ Γουζάβης ἐκ Κορδύθης, ὁ Οὐάιλια πρίγκηψ Ἀραυσίανος, (Oranço), ὁ Ἀλέξανδρος Δουξ Παρμας, ὁ Οὐάβης καὶ ὁ Γεώργιος Καστριώτης.

συνετέλεσε διὰ τῆς ἐμπειρίας καὶ τῆς στρατηγικῆς περιουσίας του εἰς τὴν ἀξιολογωτάτην νίκην ἣν τῷ 1462 ὁ ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του στρατός, συμμαχῶν μετὰ τοῦ διοικουμένου ὑπὸ τοῦ Φραγκίσκου καὶ Ἀλεξάνδρου Σφόρτσα καὶ Φρεδερίκου Δουκὸς τοῦ Οὐρβίνου, ἐκέρδησε μετὰ τῶν τῆς Ἀπουλίας πόντων Ὁρσάρας καὶ Γρωάδας κατὰ τῶν Γάλλων.

Εὐγνωμονῶν ὁ βασιλεὺς διὰ τὰς μεγάλας ὑπηρεσίας τοῦ Καστριώτου, παρεχώρησεν αὐτῷ τὴν ἡγεμονίαν τῆς πόλεως Τρανῆ, τοῦ ἀκρωτηρίου Γαργάνου μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ μονῆς τοῦ Ἀγ. Μιχαήλ, τῆς πόλεως Σιποῦντος (νῦν Μαρμφεθονίας) καὶ τοῦ προουρίου τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου Ῥοτόνδου.

Ἐντεῦθεν ἔλαβεν ἀρχὴν ἡ πρώτη μετανάστευσις τῶν σημερινῶν Ἠπειρωτῶν ἐν τῷ Νεαπολιτικῷ Κράτει.

Πλήρης τιμῶν καὶ δόξης ὁ Καστριώτης ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἡγεμονίαν του εἰς τὴν Μωάμει ὁ Β' προσπαροσευάζετο νὰ εἰσβάλῃ μετ' ἀπειραρίθμου στρατοῦ. Ἀντεπάλαυε δὲ πρὸς τὰς δυνάμεις ταύτας ἐπὶ πέντε νέα ἔτη, ἀείκτε εὐδοκίμων καὶ ἀμυνόμενος οὐ μόνον κατὰ τῶν Ὀθωμανικῶν δυνάμεων, ἀλλὰ καὶ κατὰ τῶν ἐπίδουλλῶν τοῦ Σουλτάνου, ὅστις ἀπελπίζομενος νὰ τὸν κατατροπώσῃ ἐζήτηε νὰ τὸν συλλάβῃ διὰ προδοσίας.

Τέλος περὶ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1467 ἔτους παρευθεῖς εἰς Λίσαν ἢ Ἀλεξίαν, τότε κατεχομένην ὑπὸ τῶν Ἐνετῶν, πρὸς διαπραγματέυσιν συμμαχίας μετὰ τῆς δημοκρατίας, ἐξεμέτρησεν ἐκεῖ τὸ ζῆν ὁ δὲ θάνατός του ἀπῆλαξε τὸν Μωάμει τοῦ ἀκαταδύμαστος τούτου ἐχθροῦ, καὶ διενοήθη τὴν ἐπὶ τοσοῦτον ποθητὴν κατάκτησιν τῆς Ἠπειροῦ, πραγματοποιηθεῖσαν τὸ 1477 ἔτος.

Ἀποθανόντος τοῦ Γεωργίου Καστριώτου ὁ υἱός του Ἰωάννης, ἂν καὶ προστατευόμενος ὑπὸ τῆς Ἐνετικῆς Δημοκρατίας, ἠναγκάσθη νὰ ἐνδύσῃ εἰς τὰς δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ, καταφυγὼν μετὰ πολυαρίθμων οἰκογενειῶν εἰς τὰς γείτονας φιλικὰς χώρας τῆς Νεαπόλεως. Καὶ ἄλλοι μὲν εἰς ἄλλας χώρας διεσκοπίσθησαν ζητοῦντες ἄσυλον, εἰς τε τὸ Ἐνετικὸν κράτος, τὴν Κορσίδα καὶ τὰς Ἰονίους νήσους, ἄλλοι δὲ εἰς τὰς τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ κυρίως εἰς Ἰδραν καὶ Σπέτσας.

Πρὸς τοὺς μετὰ τοῦ Ἰωάννου Καστριώτου μεταναστεύσαντας εἰς τὸ Νεαπολιτικὸν κράτος, ὁ βασιλεὺς παρεχώρησε τὸ δουκάτον τοῦ Ἀγ. Πέτρου εἰς Γαλατίναν (S. Pietro di Galatina) οὐ μακρὰν τοῦ Ἀλητίου (Lecce) ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἰδρουῦτος (Otranto).

Καὶ ἐκ μὲν τῶν μαχιμωτέρων ἀνδρῶν συνεκρότησε σῶμα στρατιωτικὸν ὑπὸ τὴν ἐπίκλησιν α Β α σ ι λ ι κ ὸ ν Μ α κ ε δ ο ν ι κ ὸ ν τ ᾶ γ μ α ρ πρὸς δὲ τοὺς λοιποὺς, ἵνα ἀποκαταστήτῃ ἤττον ἐπαισθητὴν τὴν ἐξορίαν, παρεχώρησε κλειστά προνόμια, καὶ κυρίως ἐλευθέραν ἐξάσκησιν τῆς λατρείας των. Τὸ ἀσφαλὲς τοῦτο καταφύγιον καὶ ἡ φυλόξενος ὑποδοχὴ ἧς ἀπέλαυον οἱ πρῶτοι μετανάστες, παρεκίνησαν καὶ πολλὰς οἰκογενεῖας ἐκ τῆς ἀπέναντι Ἠπειροῦ,

μὴ δυναμένους νὰ ὑποφέρωσι τὴν δουλείαν, νὰ μεμνηθῶσι τὸ παράδειγμα τῶν πρώτων μεταναστῶν. Ἄποσάκις τότε κλαίοντες ἐφυγον τὴν φίλην αὐτῶν πατρίδα χριστιανοὶ ἐκ τε Σκόδρας καὶ Πρεβέζης, Ἰωαννίνων καὶ Πάργας, καὶ Κροῖας καὶ ἐξ ἄλλων πόλεων τῆς ἀνω καὶ κάτω Ἠπειροῦ! Ἐφυγον καὶ ἐκ Πελοποννήσου πρὸ μικροῦ δουλωθείσης ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν, καὶ κυρίως ἐκ Μελώνης, Κορώνης καὶ Λακωνίας.

Ἡ κατάστασις τῶν παλαιῶρων τούτων χριστιανῶν ἦτο ἀξιολύπητος, ὅτε ἐφθάνον εἰς ξένας χώρας μετὰ τὴν κατοικίαν ὅπως διαφερόντων τὰ ἦθη καὶ τὴν γλῶσσαν, ἄποροι καὶ γυμνοί.

Ἐν Ἀπουλίᾳ, ἡ κυβερνήτης ἐχορῆγει μὲν αὐτοῖς γαίας καὶ τινα ἄλλα προνόμια, πλὴν μετὰ μεγίστης προσοχῆς, φροντίζουσα νὰ ἐμποδίσῃ τὴν συγκέντρωσιν τοσοῦτων μαχιμῶν καὶ τολμηρῶν ἀνδρῶν, καὶ διὰ τοῦτο διασκορπίζουσα αὐτοὺς εἰς τὰς μᾶλλον ἀποκέντρους ἐπαρχίας, μακρὰν τῆς πρωτεύουσας.

Ἡ πρώτη εἰς Ἀπουλίαν ἀποικία διμερίσθη εἰς τρία: τινὲς μὲν ἀποκατεστάθησαν παρὰ τὸ Ἀκρωτηριον Γάργανον, δωρηθῆν, ὡς ἴδομεν, τῷ Καστριώτῃ, καὶ ἐπὶ τῶν λαφῶν τῶν διαχωριζόντων τὴν Δαυνίαν (Daunia) ἢ Καπιτανάτα ἐκ τῆς ἀρχαίας Σαμνίας (Samnium) ἢ τοῦ σημερινοῦ νομοῦ τῆς Μολίζης (Molisse), ὅπου ἀνήγειρον τὰ χωρία, Porto Cannone, Greci, Ururi καὶ ἄλλα. Τινὲς δὲ κατώκησαν εἰς τὰ κέρειζ τῆς Ταράντου ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἰδρουῦτος ὅπου διήγον ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Ἠγεμόνος Ἰωάννου Καστριώτου, οὐ τινος τὸ δουκάτον Ἀγ. Πέτρος ἐκεῖτο ἐκεῖ: ἀνήγειραν δὲ τὰς ἀποικίας Faggiano, Rocca Imperiale, San Crispiero, Monteparano καὶ San Marzano.

Ἡ τρίτη καὶ σημαντικωτέρα μοῖρα τῆς πρώτης ἐκεῖνης ἀποικίας ἀποκατεστάθη εἰς Μέλφιν (Melfi), ἀρχαίαν πρωτεύουσαν τοῦ δουκάτου Ἀπουλίας ἐπὶ τῶν Νορμανῶν βασιλείων. Εἰς τὴν πόλιν ταύτην ὀλιγάνθρωπον οὖσαν ἐσύστησαν τὴν ἐκτεταμένην συνοικίαν Κ ι ο υ κ ι α ρ ι, ἐκ τοῦ ὀνόματος ἐνός τῶν στρατηγῶν των τὸ ὄποιον διατηρεῖ καὶ μέχρι τοῦδε, ἂν καὶ δὲν φαίνονται πλέον εἰμὴ ἐρείπια τινα τῶν καταπεσοῦσθαι οἰκιῶν.

Ἡ διαφορά τῶν ἐθίμων, τῆς γλώσσης, τῆς θρησκείας παρήγαγε ταχέως μετὰ τῶν δύο φυλῶν ἀμοιβαίαν ἀντιπάθειαν καὶ μῖσος τοσοῦτον, ὅστε συχνάκις ἐλάμβανον χώραν ἐρίδας καὶ διενέξεις παρὰ τῆς τῆς κοινωνικῆς τάξεως. Οἱ ἀτυχεῖς πρόσφυγες περιφρονοῦμενοι, καταθλιβόμενοι, καὶ τέλος ἀποδιωχθέντες ὑπὸ τῶν Ἰθαγενῶν, ἠναγκάσθησαν καὶ πάλιν νὰ περιπλανηθῶσι τῆδε κάκεισε πρὸς εὐρεσιν νέας κατοικίας, διασκορπισθέντες εἰς τὰς ὑπαρτίους τοῦ Βουλβούρου (Vulture), ἡφαιστείου ἀποσβεσθέντος, κειμένου ἐν μέσῃ εὐρείας πεδιάδος μετὰ τῆς εὐκαίρου Λαυονίας καὶ τῆς διασώδους Λευκανίας, ταῦν βασιλικάτα. Ἐκεῖ ἀνήγειρον τοὺς δῆμους Μασκίτον (Maschito) καὶ Βαρίλην (Varilo), οἵτινες πρὸ τοῦ κατὰ τὸ 1851 ἐπελθόντος σεισμοῦ περιεῖχον 5000 κατοικίων ὡς ἐγγιστα.

Ἐτέρα μοῖρα τῶν ἀποδιωχθέντων προσφύγων ἐπορεύθη εἰς τὰ ἐνδότερα τῶν Βασιλικῶν, κατατρυχομένη ὑπὸ παντοίων στερήσεων, καὶ ἀποβλήθη ἀνηλεῶς ἐκ τῆς πόλεως Τόλβη (Tolvo) ἔπου ἐζήτηε βοήθειαν καὶ καταφύγιον. Μετὰ κολλᾶς δὲ περιπετειῶς ἀποκατεστάθη τέλος ἐπὶ τῶν παρακειμένων λόφων καθιδρύσασα τοὺς μικροὺς δῆμους Βρενδύσιον (Brendisi) καὶ Ἀγ. Κυρίον τὸν νέον (S. Chirico nuovo), τῶν ὅποιων οἱ κάτοικοι διατηροῦσι μὲν εἰσέτι τὰ ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ ὀνόματα, πλὴν ἀπώλεσαν τὰ ἦθη καὶ τὴν γλῶσσαν τῶν πατέρων αὐτῶν.

Ἄν μετὰ ταῦτα ἐπελθούσαι Ἑλληνοαἰθιοκικαὶ ἀποικίαι ἐξ Ἠπειροῦ, διμοιράσθησαν εἰς Σικελίαν καὶ Καλαυρίαν, τὰς ἀρχαίας ταύτας χώρας τῆς Μείζονος Ἑλλάδος ὅπου ἐμελλον καὶ πάλιν νὰ εὐρωσι καταφύγιον οἱ ἀπόπατοι οὗτοι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων (*). Συνδρομῇ δὲ τῶν νέων μεταναστῶν καθιδρύθησαν ἐν Σικελίᾳ τέσσαρες δῆμοι, ὧν κυριώτεροι εἰσὶν ἡ Πεδιάς τῶν Γραικῶν (Piana dei Greci) καὶ τὸ Παλιάνον τοῦ Ἀδριανῶ (Palazzo Adriano), ὅπου τοσοῦτον κῦξησεν ὁ πληθυσμὸς καὶ ἀνεπτύχθη ὁ πολιτισμὸς, ὥστε ἀποτελεῖται μᾶλλον μικρὰς πόλεις ἢ χωρία.

Ἐτέρα μοῖρα προσφύγων συνοικήθη εἰς τὴν μεσημεριανὴν Καλαυρίαν, ἀνεγείρασα ἐπὶ τὰ χωρία καλούμενα Ζαγκαρόνα, Βένι, καράφα, Ἀνδάλη, Διακεδοῦσα, Ἀγ. Νικύλαος Ἄνω, καὶ Καρρίτον.

Πολὺ δὲ μᾶλλον πολυπληθέστεροι ἦσαν οἱ συνοικισθέντες ἐν τῇ δυτικῇ Καλαυρίᾳ ἕνεκα τῆς προστασίας ἧς ἀπέλαυον παρὰ τῆς Εἰρήνης Καστριώτου, διαεγγόντες τοῦ Γεωργίου καὶ δουκίσσης τοῦ Ἀγ. Πέτρου εἰς Γαλατίναν, συζευχθείσης μετὰ Πέτρου Ἀντωνίου Σανσεβέρινου Πρίγκηπος τοῦ Βιζιτινιάνου (**). Κατασταθέντες εἰς τὰς ἐκτεταμένας καὶ ἀκατοικήτους ἕως τότε γαίας τοῦ περικλεισῶς οἴκου τῶν Καστριωτῶν, συνέστησαν εἰκοσιπέντε δῆμους καὶ χωρία, ἐξ ὧν ὁ Λουγγρος τοῦ ὀποῖου οἱ κάτοικοι εἰσὶ 5000, τὸ Σπετζάνο (3000) ὁ Ἀγ. Δημήτριος καὶ ὁ Ἀγ. Βενέδικτος (2000 ὡς ἐγγιστα).

Ἡ φιλόνηρος Βιρήνη ἐπεδαψίλευε παντὸς εἶδους ὠφελήματα πρὸς τοὺς δυστυχεῖς ἡμογενεῖς αὐτῆς, καὶ νέοι ἄποικοι διηνεκῶς συνέβηον ἐκεῖ, ὥστε ὁ πληθυσμὸς αὐτῶν σήμερον ὑπερβαίνει τὰς 40,000, ἀποτελῶν τὸ ἦμισυ ὡς ἐγγιστα τοῦ ὅλικου

(*) Σήμερον ἐν τῇ γαίᾳ Γερδικῆ (Gerace) ὅπου ποτὶ ἐκεῖτο ἡ Λοκρὶς τῶν Ἐπιζευφωρίων καλουμένων, εἰσπίπτουσι ἀποικίαι τινὲς, ἡ Βίβη, τὸ Κοκδοφοῦρι καὶ ἄλλαι, λείψανα τῆς ἀρχαίας Μελίονος Ἑλλάδος ὁμιλεῖται δὲ εἰσέτι ἐν αὐταῖς ἡ Ἑλληνική.

(**) Ὁ Δουκαγγίος ἐν τῇ συγγράμματι Nigrium velus ei monum, ἀπαριθμῶν τοὺς ἀπογόνους Ἰωάννου τοῦ Καστριώτου ἐν τῇ Νεαπολιτικῇ Κρίτει, ἀναφέρει τὴν Βιρήνην γεννηθεῖσαν ὑπὸ Φερδινάνδου υἱοῦ τοῦ Ἰωάννου. Προσποθῶντων τῶν ἐξ ἀδελφῶν αὐτῆς, Ἀχιλλίως, Φρεδερίκου, Ἀλφόνσου, Παύλου, Ἰωάννου καὶ Φερδινάνδου, ἐλληρονόμησε τὸ δουκάτον τοῦ Ἀγίου Πέτρου εἰς Γαλατίναν ἐπειδὴ οὐ συνοικεῖτο ἀκολούθως μετὰ τοῦ Σανσεβέρινου, τὰ δύο δουκάτα συνηθίσθησαν.

πληθυσμού τού κατοικοῦντος εἰς τὰς λοιπὰς ἐπαρχίας.

Εἰς τὰς ἀκάρπους καὶ δυσβάτους ὑπηρεσίας τῶν Ἀπεννίνων τὰς διαχωρίζουσας τὴν δυτικὴν καλυμαίναν ἀπὸ τῶν Βασιλικῶν, ἐπιστήθηται μικρὰ τινα χωρία, μία δὲ μόνη μικρὰ ἀποικία εἰς Σαρμυτίδα (Μηρικκί) ἤγειρε τὸ χωρίον Ἀβιδέσσα (Abidessa).

Ἡ Νεαπολιτικὴ Κυβέρνησις, ὡς προείπομεν, ὑπέσφιν ἀείποτε ἔχουσα τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ κράτους ἀσφάλειαν, ἐπροσπάθει νὰ ἀπομακρύνῃ τῆς πρωτεύουσας τοὺς νέους τούτους μαχητικούς μετανάστες, ἀποστέλλουσα αὐτοὺς εἰς τὰς ἀπωτέρας ἐπαρχίας. Ἀλλήλοδιαδόχως δὲ οἱ Βασιλεῖς Ἀλφόνσος Α', Φερδινάνδος, Κάρολος Α', Φιλίππος Δ', Κάρολος ὁ Βουρβόνιδης καὶ Φερδινάνδος ὁ Δ', ἐδείχθησαν εὐδιάθετοι εἰς τὴν παραχώρησιν ἐπωφελοῶν προνομίων κυρίως πρὸς τὴν ἐλευθέραν ἐξέσκησιν τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν τελετῶν, τὴν οἰκοδομὴν τῶν ναῶν κτλ (*).

(*) Οἱ μετανάστες ὀρθόδοξοι Ἕλληες ἀπέλαυν μὲν θρησκευτικῶν τιμῶν προνομίων, κατετρέγοντο ὅμως πάντοτε καὶ κτεθλίβοντο διὰ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας. Ἐκκεκλήθησαν δὲ ἀπὸ αὐτῶν μεταφὸ τῆς ἀποχωρήσεως τῆς Βασιλικῆς κυριαρχίας καὶ τῆς ἀραιοποιήσεως αὐτῶν εἰς τὴν πλείον ἑθνητικὴν. Ἐὸ πρόνομιον ἐκεῖνο, δι' ἃς τῆς ἐκ τῆς ἑθνητικῆς οἰκίας οἱ μὲν προσηγορεύονται ἱερεῖς ὀρθόδοξοι ἐξ Ἀνατολῆς, περιωπθὴν μόνον ἐν Νεαπόλει, Μεσσηνίᾳ καὶ Βαρλίτῃ, ἀφῆθη ἐπὶ τέλους καὶ ἀπ' αὐτῶν, ὡς καὶ σήμερον καὶ τῶν ἐκκλησιῶν τούτων οἱ ἐφημέριοι ὡς καὶ τῶν ἐν Καλαυρίᾳ Ἑλληνικῶν ἐκκλησιῶν χειροτονοῦνται ὑπὸ καθολικῶν ἐπισκόπων. Τὸ 1838 οἱ ὁμογενεῖς ἡμιόμοι αὐτοὶ κατετάθησαν, παρῆται διὰ τῆς βίας εἰς τὸν καθολικισμόν! ε Αἰσθηθε το animo dei Graeci transsati al di qua al di la del Faro, si purificano in una specie di fuoco prima di essere ammessi alla visione della Divinità. »

Σημειώσω ἡν ὁ Βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως εἶδε φάρον ἐξίενον πρὸς τὸν Πάπαν 9000 δουκίων, ἕνεκα συνδρομῆς χορηγηθείσης αὐτῷ ἄλλοτε ἀνατὸν τῶν Σαρκενῶν καὶ Νορμανῶν. Τὸ 1818 ἕως ὁ φάρος αὐτοῦς κατηργήθη παραχωρηθέντων τῶν Πάπα προνομίων τινῶν ἐπὶ τοῦ Νεαπολιτικοῦ κλήρου ἄλλ' ἐλατῶν καὶ ταῦτα ἡμερώθησαν μετὰ τινὰ ἔτη, ὁ Πάπας ἐπέμεινε νὰ ἀντικατασταθῶσι οἱ ἄλλοι, μετὰ τῶν ὁμοίων ὑπῆρχε καὶ ὁ φάρος τῆς προγραφῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ δόγματος. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Φερδίνανδ, Ἀποστολικὸς Νούντιος τοῦ Πάπα παρὰ τῆς Νεαπολιτικῆς Ἀρχῆς, κατεμήνυσε τὸ 1838 δι' ἀπαρνήσεως πρὸς τὴν κυβέρνησιν, τὴν ὑπαρξὴν τῆς Ἑλληνικῆς ἐν Βαρλίτῃ Ἐκκλησίας, ὡς σ κ α λ ο ν ὁ η μ ὁ σ ο ν, καὶ ὡς παραδίδοται τῶν ἑσῶν τῆς μετατῶ τοῦ βασιλείου τῶν δύο Σικελιῶν καὶ τοῦ Πάπα συμβάσεως.

Ἐκτοτε οἱ ὁμογενεῖς καὶ ὁμόθρησκοι ἡμιῶν ἠνεγκάσθησαν καθ' ὅλον τὸ βασιλεῖον τῆς Νεαπόλεως:

α) Νὰ παραδεδωθῶσιν ἱεροτελετίαι εἰς λατινικὴν γλῶσσαν, καὶ ὑπὸ λατίνων ἱερέων, ὀνομαστὶ δὲ Ἰησοῦτιν.

β) Νὰ ἀνακαλλέξωσι τὸ Ἰουλιανὸν πρὸς τὸ Γρηγοριανὸν κληρονομήριον.

γ) Νὰ μὴ μεταλαμβάνωσι τῶν μυστηρίων, ἐὰν προηγουμένως δὲν ὀμώσωσι τὴν ὁμολογίαν τῆς πίστεως ἐνώπιον τῆς Ἀρχιεπισκοπικῆς ἐκκλησίας ἢ ἐξ τοιαύτης ὁμολογίας ἀπαιτεῖται καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν ψυχρῶραγοῦντων, ἐνώπιον δύο μαρτύρων καθολικῶν.

Τοιαύτη τις βία, προπαρασκευασθεῖσα ἐπιτηδίας ὑπὸ τοῦ συλλόγου τῆς Προπαγάνδας, κατέβησεν ἐπὶ τέλους τὴν ἐπώλειαν τῆς γλώσσης ἑθνομίως καὶ τοῦ ἔθνομιο. (Ἰδε περὶ τούτου ἐκτενέστερον τὸ ὑπὸ Γ. Μαυροκορδάτου γαλλιστὶ συγγραφὴν φυλλάδιον ἐ Ὀλιγαρχοκρατορίας.)

Προσέτι ἐχορῆ ἤδη αὐτοῖς ἰκανὴ ἑκτάσις γαιῶν ἐπὶ τίτλην ἐμφυτεύσεως καὶ ὑπεβάλλοντο μὲν εἰς τὴν ἀπότισιν ἐτησίου τινὸς ὠρισμένου τέλους πρὸς τὴν κυβέρνησιν ἢ τοὺς τιμαριώτας τοὺς κατέχοντας αὐτάς, δὲν ὑπέκειντο ὅμως εἰς τοὺς δημοσίους φόρους, καὶ τοῦ προνομίου τούτου ἐξηκολούθησαν ἄπολαύωσιν ἐπὶ πολλοῦ αἰῶνα τινὰ τῶν κτημάτων, μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Γάλλων κατοχῆς περὶ τὸ 1806, ὅτε πᾶσα ἡ κτηματικὴ περιουσία ἀδιακρίτως καὶ ἀνευ ἐξαιρέσεως καθυπεβλήθη εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ ἐγγυείου φόρου. Τότε δὲ ἐδόθησαν πρὸς αὐτοὺς χρηματικαὶ χορηγίαι καὶ ἄλλαι τινὲς βοήθειαι ἀμειβούσαι τὰς ἐκ τοῦ νέου συστήματος ζημίας.

Κατ' αὐτὴν τὴν τρόπον οἱ ἄποικοι Ἕλληες καὶ οἱ Ἄλβανοι παρεδεδόθησαν νέαν διαίταν τοῦ ζῆν, παραιτήσαντες τὰς πολεμικὰς ἰδέας, καὶ τραπέντες εἰς τὰς εἰρηνικὰς τέχνας. Αἱ χεῖρες οἵτινες γενναίως εἶχον δράξει τὴ ὄπλα πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς ἰδίας πατρίδος, τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας, λαβούσαι τὴν ἀξίωσιν καὶ τὸ ἄροτρον ἐπεχείρησαν τὴν καλλιέργειαν τῆς χέρσου καὶ ἐρήμου γῆς, ἢ εἰς ὑπὸ τοὺς στίβους ἐκείνους βραχίονας παρήγαγεν ἀφθόνοισ καρπούς. Ἐντὸς ὀλίγου χρόνου αἱ ὑπ' αὐτῶν κατοικηθεῖσαι χωρὶα ἐλάδον νέαν μορφήν, κατεκαλύφθησαν ὑπὸ ἀμπελιῶνων, ἐλαιῶνων καὶ ἄλλων καρποφόρων δένδρων· οἱ λόφοι καὶ αἱ κοιλάδες κατεβλύθησαν ὑπὸ ποιμνίων, καὶ πανταχοῦ ἐγένετο κατάδηλος ἡ εὐπορία.

Ταυτοχρόνως ἠλείροντο κατὰ διαφόρους θέσεις ἤδηαι συγκείμενοι κατ' ἀρχὰς μὲν ἐκ ταπεινῶν καὶ εὐτελῶν καλυθῶν, προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου μετεβάλλοντο εἰς ἀνετούς καὶ μεγαλοπρεπεῖς οἰκίας.

Οἱ δὲ ἄποικοι, εἰς ἀνάμνησιν πιθανῶς τῶν θυμῶν τῆς Ἠπειροῦ ἐπὶ τῶν ὁμοίων κατώλων ὅτε ἦσαν εἰς τὴν πατρίαν γῆν, ἐλθόντες εἰς τὸ Νεαπολιτικὸν βασιλεῖον, ἐφρόντιζον πάντοτε νὰ ἐλεγγίσωσι πρὸς κατοικίαν αὐτῶν λόφους ὑψηλοῦς, καὶ θέσεις εὐαέρους ἐχούσας ἐκτεταμένον ὄριζοντα, πρὸ πάντων δὲ ἀφθονα ὕδατα.

Ἀλλ' ἐπειδὴ παρὰ τῆς κυβερνήσεως ἀπαγορεύεται εἰς αὐτοὺς ἡ συγκέντρωσις πολλῶν ὁμάδων καὶ ἡ συστάσις ὀλοκλήρου πόλεως εἰς ἐστὴν ἐπαρχίαν τοῦ κράτους, ἐπροσπάθησαν τοῦλάχιστον νὰ τοποθετήσωσι τὰ χωρία τῶν πάντοτε τὸ ἐν πλείον τοῦ ἄλλου, ὅσον τὸ δυνατόν εἰς μακρότερα διαστήματα, καὶ τοῦτο πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ χορηγεῖν ἀμειβίαιαν καὶ ταχεῖαν βοήθειαν εἰς τὰς ἀνάγκας καὶ τοὺς κινδύνους αὐτῶν, ὡς μὴ ἔντες ἀσφαλεῖς εἰς ξένην γῆν καὶ ἀγνωστον κατ' ἀρχὰς, ἐν μέτω κατοικῶν οἰτινες ἐθεώρουν μὲ φθονερὸν ὅμοι τοὺς νέους ἀποίκους, περιφροσύντες καὶ χλευάζοντες τὰ ἤθη, τὴν γλῶσσαν, τὰ ἔθιμα, τὰς τελετάς, τὸν Ἄλβανικὸν ἱματισμὸν αὐτῶν, καὶ ζητοῦντες παντοίαις τρόποις νὰ τοὺς βλάψωσιν.

Ἡ γεινιάζουσα αὕτη τοποθέτησις τῶν χωρίων παρατηρεῖται γενικῶς εἰς πάσας τὰς ἐπαρχίας τὰς κατοικουμένας ὑπὸ τῶν ἀποίκων, κυρίως δὲ εἰς τὴν μεσημβρινὴν Καλαυρίαν ὅπου κεῖται ἐπὶ λόφον

ἐκατέρωθεν τοῦ ποταμοῦ Κράτη' εἶναι δὲ τοσοῦτον κλησίον ἀπ' ἀλλήλων ὥστε οὐ μόνον οἱ κώδιοι, ἀλλὰ καὶ οἱ ὄφθαλμοὶ γυμνοὶ διακρίνονται οἱ κάτοικοι περιφερόμενοι εἰς τὰς ἐθούς.

Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον τῆς ἀμειβίας ἀμύνης, συνεκεντρώθησαν πολλάκις οἰογένεαι τῆς αὐτῆς καταγωγῆς. Οὕτω κ. χ. εἰς ἀγίαν Σοφίαν ἀποκατεστάθη ἡ γενεὰ Βάφα, ἣς ἀκαρτίζει τὰ δύο τρίτα ὡς ἐγγιστα τοῦ πληθυσμοῦ 1810 ψυχῶν. Εἰς Πακαρτίσον ἡ γενεὰ Σκούρα καὶ ἡ Τόκη, εἰς Ἁγίον Γεώργιον ἡ Βούσα, εἰς Ἁγίον Κοσμάν ἄλλη γενεὰ Τόκη καὶ ἡ Στριγερὸ, εἰς Λούγγρον ἡ Στρατηγὸ, ἢ Δημαργὸ, ἢ Σαμαργὰ καὶ καλεῖται.

Τὸ ἐθνικὸν αἶσθημα τῶν ἐν Ἰταλίᾳ ἀποίκων Ἠπειρωτῶν εἶναι θαδέως ἐγκεχωρηγμένον εἰς τὰς καρδίας των. Ἡ ἀφοσίωσις των εἰς τὰς παραδόσεις καὶ τὰ ἔθιμα τῆς ἀρχαίας πατρίδος εἶναι θαδίας ἀξιοσημειώτος. Τούτο καὶ μόνον ἀρκεῖ ἵ ἀποδείξῃ ὅτι ὁ ἔριος τῆς ἰδίας ἐθνικότητος δὲν εἶναι ἐξ ἡμερος, ἀπλῆ τάσις, μάταιον ὄνειρον, ἢ πικρατρικὴ ἐξηρμένη φαντασία, ἢ πρόσκαιρον προῖον δημοσιον γηθῆ, ὑπὸ τῶν νόμων καὶ τῶν καθεστησίων, ἀλλ' ἐξ ἐνάντίας αἰτίηται ἐμφυτον καὶ ἀκάθεκτον γλυκειὰς εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν πατρίδα, τὸ ὅποιον ἐηλάζεται μετ' αὐτοῦ τοῦ μητρικοῦ γάλακτος, ἀξάνει διὰ τῆς ἡλικίας, ἐντυποῦται βλάθως εἰς τὴν ψυχὴν καὶ μεταβαίνει εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς. Οὕτε ἰσχύουσι νὰ ἐξασπῆθησιν καὶ νὰ ἐξαιλεψώσιν αὐτὸ ὁ χρόνος, εἰ πόλεμος, αἱ μεταναστεύσεις, αἱ ἐξορίαι καὶ ἄλλαι θμοιας περιπέτειαι· ἀλλ' ἐξ ἐναντίας διακερὰ ἀκμαῖον τὰς ὑδατάς, ἐπιτῆ εἰς τὸς κοινωνικὰς καταστροφάς, καὶ ἀκαλοῦσων πανταχοῦ τοὺς μεταναστεύοντας μεταβάλλεται εἰς θρησκευτικὴν λατρείαν ἢ προσφέρουσι οὕτοι πρὸς τὰς ἀρχαίας παραδόσεις, τὰς ἀναμνήσεις, τὰς δόξας καὶ τὰς συμφορὰς αὐτῆς τῆς γῆς ἐξ ἧς καταγόμται.

Ἰσως δὲν εὐρίσκειται ἄλλη φυλὴ εἰς ἡν ὑπάρχει τοσοῦτῃ ζωῆρον τὸ αἰσθημα τῆς ἰδίας ἐθνικότητος ὡς ἡ τῶν ἀποίκων Ἠπειρωτῶν. Ἄν ποτὲ τις ἐκ τῶν ἐν Ἠπειρῷ ἀδελφῶν αὐτῶν μεταβῇ εἰς Ἰταλίαν καὶ ἀκούσῃ τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν ταυτότητα τῆς προφορᾶς, τρέχουσι νὰ τὸν ἀναγκαλιθῶσιν ὡς ἄλλον ἐγκάρδιον φίλον ἐπιτρέποντα μετὰ πολυχρόνιον ἀποδημίαν. Ἀναπερῶμενοι δὲ εἰς τὴν ἀρχαίαν διασπορὴν τῆς φυλῆς αὐτῶν μετὰ τὴν Ὀθωμανικὴν κατάκτησιν τῆς Ἠπειροῦ, ἐκφωνοῦσι μετὰ λύπης—Τὸ α Ἰ μ ἄ μ α σ σ κ ο ρ π ε σ μ ε ν ο ν! (γχιακα ιν σπειτουρι!) Ἀκολούθως δὲ ζητοῦσι νὰ μάθωσιν ἀμειβίως περὶ τῆς πατρίδος ἐκείνου καὶ τῆς γενεᾶς, ἀνείσπετι δικτηρῶνται εἰλεσε τὰ ὀνόματα τῶν οἰογενειῶν ἐκείνων οἵτινες μετηνάστευσαν, ποῦα τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα, ὁ τρόπος τοῦ ζῆν τῶν δύο λαῶν καὶ τὰ τοιαῦτα. Ὅταν δὲ διακρίνωσι χαρακτηρὰς τινὰς ταυτότητος μεταξὺ ἀμφοτέρων, αἰσθάνονται ἀνέφραστον ἢ δονῆν.

Ὅμοιοι μετὰ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων οἵτινες ἐθεώρουν τὰ λοιπὰ ἔθνη ὡς βάρβαρα, καυχῶνται

ἐπὶ τῇ καταγωγῇ αὐτῶν, θεωροῦντες κατώτερα τὰ ἄλλα ἔθνη, καὶ ἰδίως τοὺς Ἰταλοὺς μετ' ὧν συγκατοικοῦσι.

Κατὰ τὴν ἰδέαν αὐτῶν τὸ α Ἰ μ ἄ τ ω ν ε ἶ ν α ι κ α θ α ρ ὸ ν, ἄ γ ν ὸ ν, ἐ ρ υ θ ρ ὸ ν, ἐ ν ἐ ν ἰ λ ὸ γ φ. α ἶ μ α τ ο ὁ Σ κ ε ν δ ἔ ρ β ε η, τὸ δὲ τῶν Ἰταλῶν κ ε λ α ν ὸ ν, α ἶ μ α ν υ κ τ ε ρ ἰ δ ο ς, α ἶ μ α ἄ λ ὼ κ ε κ ο ς.

Οἱ ἐν Σικελίᾳ ἀποικοὶ ἐπαναλαμβάνουσι συχνάκις ἀθροιστὶ παροιμίαν τινα ἑμμετρον δι' ἧς α ἰ κ α τ ἦ ρ ἐ π ε ν θ υ μ ῖ ζ ε ι ε ἰ ς τὰ τέκνα του νὰ φυλάττεται ἀπὸ τῶν Ἰταλῶν ὡς ὁ ζυλοργὸς ἀπὸ τοῦ σκεπάρνου. »

Εἶναι δὲ ἀποτέλεσμα τοῦτο τῆς ἀντιπαθείας καὶ τοῦ μίσους τὸ ὅποιον οἱ πρῶτοι ἐν Ἰταλίᾳ ἐξ Ἠπειροῦ ἐλθόντες ἀποικοὶ ἐπέκρινον εἰς τοὺς ἰθαγενεῖς κατοίκους, οἵτινες κατεδηλιεύοντο αὐτοὺς καὶ τοὺς ἠτόουν κατὰ τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς, κυρίως δὲ κατὰ τὰ μέτρα καὶ σταθμὰ καὶ τὰς τιμὰς τῶν προϊόντων.

Ἐκεῖνο δὲ πρὸ πάντων τὸ ὅποιον μεγὰ ὡς συντελεῖ εἰς τὴν ἐνίστησιν τοῦ ἐθνικοῦ αἰσθηματος τῶν ἐν Νεαπόλει Ἠπειρωτῶν εἶναι ἡ διηρηθῆς χεῖρις τῆς ἰδίας αὐτῶν ἐθνικῆς γλώσσης.

Ἡ γλῶσσα εἶναι ἀνεμνησθητήτως ὁ ἰσχυρότερος καὶ διακρίστερος δεσμὸς ὁ συνέμιν τὰς ἀνθρωπίνους κοινωνίας, εἶναι τὸ λαμπρότερον σύμβολον δι' ὃ οἱ λαοὶ συναστῶνται τὴν ἐπίσημα αὐτῶν. Τὸ σύμβολον τοῦτο χρωματίζει πάντα τὰ αἰσθηματα καὶ τὰ διανοήματα ἡμῶν, ἀνακαλεῖ ἀδυσκόπως εἰς τὴν μνήμην τὴν παρελθούσαν δόξαν καὶ ἐνδοξαμόνην, καὶ διατηρεῖ ζωηρῶς τὴν πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν.

Οἱ σημερινοὶ ἀποικοὶ ὁμιλοῦσιν ἐν μέσει μὲν τὴν Ἄλβανικὴν, ἐν γένει δὲ τὴν Ἑλληνικὴν, τὴν ὁποίαν διδάσκονται ὑπὸ τῶν ἱερέων, οἱ μόνον ἐντὸς τῆς οἰκίας, ἀλλὰ καὶ εἰς πάσας τὰς ἀμειβίας κοινωνικὰς σχέσεις. Εἰς τοσοῦτον δὲ φθάνει ἡ σταθερότης αὐτῶν εἰς τὸ πρῶτιστον τοῦτο γνώρισμα τῆς ἐθνικότητος τῶν, ὥστε αἱ πλείοτεροι τῶν γυναικῶν καὶ οὐκ ὀλίγοι ἄνδρες ἐκ τοῦ ὄχλου δὲν ἐννοοῦσι παντάπασιν τὴν γλῶσσαν τῆς γῶρας ὅπου κατοικοῦσι, καὶ συκοινωνοῦσι διὰ διερμησίαν μετὰ τῶν ἰθαγενῶν. Τοῦτο καταφαίνεται συχνάκις εἰς τὰς δικαστήριας, ὅπου οἱ πλείοτοι τῶν ἀποίκων προσκαλούμενοι ὡς μάρτυρες, ἔχουσι ἀνάγκην διερμησίαν.

Αἱ ἀποικίαι εἰς ἧς ἡ Ἰταλικὴ εἶναι ἦττον καταληπτῆ, εἰσὶν αἱ καίμεναι εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ἄρειων τῆς δυτικῆς Καλαυρίας καὶ τῶν ὀρέων Βασιλικῶν, οἱ κάτοικοι τῶν ὁμοίων, ἕνεκα τῆς ὀρεινῆς θέσεως, διάγουσι βίον μεμονωμένον, διατηροῦντες ὀλίγας σχέσεις μετὰ τῶν γειτόνων Ἰταλῶν. Ὑπάρχουσιν ἐπίσης ἀποικίαι ἐνοσῶσαι μόνην σχεδὸν τὴν ἐθνικὴν αὐτῶν γλῶσσαν, οὐχὶ δι' ἐλλείψιν σχέσεων καὶ ἐμπειρίας μετὰ τῶν ἰθαγενῶν, ἀλλὰ δι' ὑπερβολοῦσαν τάσιν πρὸς τὰς ἀναμνήσεις τῆς μητρικῆς γῆς.

Παράδειγμα τοιαύτων παρεῖμι δὲ Λογγέρως, τὸ πολυπληθέστερον χωρίον τῶν ἐν Νεαπόλει ἀποικίων,

ἡ Ἁγία Σοφία, ὁ Ἅγιος Κωνσταντῖνος καὶ ἄλλα τινά, εἰς ἧ ἡ μητρικὴ διάλεκτος διατηρεῖται καθ' ὅλην τὴν ἀρχαίαν τῆς καθαρότητά μετὰ πάντων τῶν ἐκφραστικῶν τρόπων τοῦ λέγειν, μετὰ τῶν ζωηρῶν εἰκόνων, τῶν γλευστικῶν λέξεων καὶ διὰ τῶν μυθολογικῶν καὶ πολεμικῶν ἁσμάτων τῶν Ἰπειρωτικῶν ἀνδραγαθιμάτων.

Συγκεκριμένως τὰ μέχρι τοῦδε ἐκτεθέντα περὶ τὴν ὅτι, ὅπως ἂν ποιοῦνται ἐπισημοῦσιν τὰς ἀποιτίας ταύτας, τὴν τῶν ἡδῶν καὶ ἐπισημοῦ, τοῦ ἱματισμοῦ, τῆς γλώσσης, τῶν θρησκευτικῶν τελετῶν, εὐρίσκοντες αὐτὰς περιστασιαστικὰ τὸ παράδοξον φαινόμενον φυλῆς ἤτις μετὰ διαμονὴν τεσσάρων ἑκατονταετηρίδων ἐν Ἰταλίᾳ διατηρεῖται αἰετοῦ ξένη.

Σημειοῦμεν ἐνταῦθα περιεργίας ἕνεκα τοὺς ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ἀρετῇ διαπρέψαντας ἀποίκους.

Σαμουὴλ Βασιλάκης ἐξ Ἁγίου Βενεδίκτη, πρῶτος Ἐπίσκοπος τῆς Ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν Καλαυρία, καθιδρυτὴς τοῦ Ἰταλο-Ἑλληνικοῦ Γυμνασίου.

Ἰωσήφ Βάστας ἐξ Ἁγίου Νικολάου τοῦ Ἁγίου (S. Nicolò dell' Alto), σοφὸς νομοδιδάσκαλος καὶ καθηγητὴς ἐν Ναυπόλει, συγγραφεὺς πλείστων ἀξιολόγων νομικῶν συγγραμμάτων.

Νικόλαος Βάστας ἀνεψιὸς τοῦ προϋφ' ἑνός, διακεκριμένως φιλόλογος, συντάκτης τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον Nuovo Alberti δημοσιευθέντος Ἰταλο-Γαλλικοῦ λεξικοῦ.

Δομίνικος Μόρος ἐκ Βαρίνης (Barile), σοφὸς νομομαθὴς, συγγραφεὺς ἀποφασιστικῶν βιβλίων πολιτικοῦ καὶ ποινικοῦ πρακτικοῦ δικαίου.

Πασχάλιος Βάφας ἐξ Ἁγίας Σοφίας, διακεκριμένως Ἑλληνιστὴς, φιλόλογος ὀνομαστός, καὶ εὐστοχος μεταφραστὴς τῶν Ἑλληνικῶν χειρογράφων φιλοδήμου, ἀνεφεθέντων ἐν Πρακτείᾳ.

Στέφανος Βάφας ἐξ Ἁγίας Σοφίας, κομψὸς καὶ ζωηρὸς ποιητὴς ἐν τῇ Ἀλβανικῇ διαλέκτῳ. Σώζονται δὲ αὐτοῦ πλείστα χειρογράφα.

Δομίνικος Βουλόγης, Ἐπίσκοπος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἐν Ἁγίᾳ Σοφίᾳ, διάσημος Ἑλληνιστὴς καὶ φιλόλογος.

Δομίνικος Βελοῦγης (Bellusei) ἐκ Φραγιέντου (Frascineto), Ἐπίσκοπος τῆς Ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, φιλόλογος καὶ ἐπιστήμων.

Μιχαὴλ Βελοῦγης ὁ πρεσβύτερος ἐκ Φραγιέντου, ἱερεὺς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, διάσημος Ἑλληνιστὴς καὶ καθηγητὴς ἐν τῷ τοῦ Ἁγίου Ἀδριανοῦ Ἰταλο-Ἑλληνικῷ γυμνασίῳ.

Ἀντώνιος Βαριβόβας (Varibobba) ἐξ Ἁγίου Γεωργίου ἐν Καλαυρία, ἱερεὺς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, συγγραφεὺς πολλῶν λυρικῶν ποιημάτων εἰς Ἀλβανικὴν διάλεκτον, ἐκδοθέντων ἐν Ρώμῃ.

Νικόλαος Μαρίνης ἐξ Ἁγίου Δημητρίου, καθηγητὴς τοῦ δικαίου ἐν Ναυπόλει καὶ σύμβουλος τῆς Διοικητικῆς ἀρχῆς (dell' Intendenza).

Φραγκίσκος Μαρίνης ἐξ Ἁγίου Δημητρίου, ἱερεὺς, φιλόλογος καὶ καθηγητὴς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.

ἐν τῷ ἐν Κοσένττα (Cosenza) Βασιλικῷ Γυμνασίῳ. Παῦλος Σκούρας ἐκ Βακαρίτζου Ἀλβανικοῦ, σοφὸς νομομαθὴς καὶ διάσημος φιλόλογος, ἀποθανὼν εἰς ἀκμαίαν ἡλικίαν.

Ἰωσήφ Νοκίτης ἐκ Σπετσάνου, διάσημωτος φιλόλογος καὶ φιλόσοφος.

Ἀλέξανδρος Μαρίνης ἐξ Ἁγίου Δημητρίου, μεγάλης ἀξίας νομομαθὴς.

Σαβέριος Μάζης ἐκ τοῦ ἐν Σικελίᾳ Ἀδριανοῦ Παλατίου, διάσημος Ἑλληνιστὴς καὶ φιλόλογος.

Ἐκ τῶν καθεζάντων δημοσίας θέσει ἀναφερόμεν ἰδίως τινὰς ἐπὶ παιδείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ διακρίβοντας.

Ἄγγελος Μάζης (Masci) ὁ πρεσβύτερος, ἐξ Ἁγίας Σοφίας, σοφὸς καὶ ἐνάρετος νομομαθὴς. Γενικὸς εἰσαγγελεὺς εἰς τὸ ἐφετεῖον Καλαυρίας καὶ τὸ τῆς Ναυπόλεως.

Σωτήριος Μαρίνης ἐξ Ἁγίου Δημητρίου, διάσημος ποινικολόγος, χρηματίας γενικὸς εἰσαγγελεὺς καὶ πρόεδρος τοῦ ὑπερτάτου ποινικοῦ δικαστηρίου.

Ἰωάννης Μαρίνης ἐξ Ἁγίου Δημητρίου, διάσημος νομομαθὴς, ἀποθανὼν νέος, ἐχρημάτισε δὲ δικαστὴς εἰς τὸ ἐν Ποτέντσα πολιτικὸν δικαστήριον.

Ἄγγελος Μαρίας Λάρης ἐκ Μογγρασάνου ἐν Καλαυρία, πρόεδρος τοῦ ἐν Ποτέντσα ποινικοῦ δικαστηρίου.

Δομίνικος Γιούρας ἐκ Μασκίτου ἐχρημάτισε γενικὸς εἰσαγγελεὺς παρὰ τοῖς ποινικοῖς δικαστηρίοις, Τράνης, Ἀκυληῖνης καὶ Ναυπόλεως ἀπεβίωσε δὲ ἐσχάτως πρόσφυξ ἕνεκα πολιτικῶν φρονημάτων εἰς Νίσσαν, πόλιν παραθαλασσίαν τοῦ Πεδεμοντίου.

Κόμης Μαντζόνης ἐκ τῆς ἐν Σικελίᾳ Piana dei Greci, ἀποβιώσας πρόεδρος τοῦ ἐν Πανόρμῳ ἀκυρωτικοῦ δικαστηρίου.

Μεταξὺ δὲ τῶν ζώντων πεπαιδευμένων ἀποίκων οἱ διάσημωτεροι εἰσὶν οἱ ἑξῆς:

Ἰωσήφ Κρίσπης ἐκ τῶν ἐν Σικελίᾳ ἀποικίων, ἐπίσκοπος τῆς Ἑλληνικῆς ἐν Πανόρμῳ Ἐκκλησίας, διάσημος φιλόλογος καὶ Ἑλληνιστὴς, συγγραφεὺς διαφόρων ποιημάτων ἐξ ὧν καὶ ἡ γνωστὴ αὐτοῦ μετάφρασις εἰς τὴν Ἰταλικὴν τῶν λόγων τοῦ Λυσίου.

Νικόλαος Δάρας ἐξ Ἀδριανοῦ Παλατίου, σύμβουλος τοῦ διοικητικοῦ τμήματος τῆς ἐπαρχίας Ἀκράγαντος.

Ἀνδρέας Βιδέρας ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπίσης χώρας, συγγραφεὺς περιεργωτάτου μυθιστορήματος ὑπὸ τὸν τίτλον Μ α τ ε ν - ε ρ ε, ὅπερ Ἀλβανιστὶ σημαίνει Χ ρ ο ν ὀ μ ε τ ρ ο ν.

Καίσαρ Μαρίνης ἐξ Ἁγίου Δημητρίου, διάσημος νομομαθὴς καὶ συγγραφεὺς πολλῶν νομικῶν συγγραμμάτων.

Νικόλαος Σκούρας ἐκ Βακαρίτζου, διάσημος Ἑλληνιστὴς καὶ λατινιστὴς, πρῶτος καθηγητὴς τῶν μαθηματικῶν ἐν τῷ τῆς Κοσένττας βασιλικῷ γυμνασίῳ.

Δομίνικος Μαυρός (Mauro) ἐξ Ἁγίου Δημητρίου, συγγραφεὺς πολιτικοῦ ποιήματος ὑπὸ τὸν τίτλον.

Ματτινὶ e Vittorio Emanuele II, ἐκδοθέντος ἐν Γενουῇ τὸ 1850.

Δομίνικος δὲ Ράδα (de Rada della Macchia) ἐξ Ἁγίου Δημητρίου, διάσημος φιλόλογος καὶ συγγραφεὺς πολλῶν Ἀλβανικῶν ἁσμάτων μεταφρασθέντων Ἰταλιστὶ ὑπὸ τοῦ ἰδίου. Λουδοβίκος Γιούρας ἐκ Μασκίτου διάσημωτος

μαθηματικὸς καὶ γενικὸς διευθυντὴς τοῦ ἐπὶ τῶν γεφυρῶν καὶ ὁδῶν τοῦ Ὑπουργείου ἐν Ναυπόλει.

Νικόλαος Σιάλης (Scialos) σύμβουλος τοῦ ἐν Πανόρμῳ ὑπερτάτου ἀκυρωτικοῦ δικαστηρίου, καὶ συγγραφεὺς λίαν ἀξιολόγων νομικῶν ποιημάτων.

Ν. ΣΟΦΟΚΛΗΣ ΚΑΛΟΥΤΣΗΣ.

ΘΑΝΑΤΟΣ
ΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΡΕΪ.

—o—

Ἡ Ἰωάννα ΓρεΪ, πρὸς καιρὸν βασιλεύσασα εἰς τὴν Ἀλλ' ἐρείθη, ἐκστρατεύουσα κατὰ τῆς παρανόμου Ἀγγλίας κατὰ τὰ μίση τῆς 17 ἑκατονταετηρίδος, βασιλείσσης, κατεβίβασεν αὐτὴν τὸν θρόνον καὶ τὴν ὑπέβη σύζυγος τοῦ δούκῆ τοῦ Γουλφρῆδ, καὶ ἐγ- ὀπερῆσεν, ὡς παρὶ τῆς ἡ παρατιθεμένη εἰλιῶν, γονὴ Ἰρρίκου τοῦ Ζ'. Ὁ πενθερὸς αὐτῆς, δούξ τοῦ μετὰ τε τοῦ συζύγου καὶ πενθεροῦ, μόλις δεκαεπτά Νορθούμπερλανδ, ἰσχυρὸν παρὰ τῷ βασιλεῖ Ἰδου- ἐτῶν ἡλικίαν ἔχουσαν.

Ἐπεὶ τῆς ἀτυχῆς ταύτης Ἰωάννας, ἐξὸ τί λέγει κληρωθῆ μὲν ἡ νόμιμος διάδοχος τοῦ θρόνου Μορτὶ ὁ ἱστοριογράφος τῆς Ἀγγλίας Ημερο- Τυδὸρ, νὰ ἰνομαστῆ δὲ τοιαύτη ἡ Ἰωάννα ΓρεΪ, α Ἡ Ἰωάννα ἠρῆσε ὡς διόλου τὰ σχέδιά τῆς

πενθεροῦ της· ὅς· ὅς· ἐκαιοποιήθησαν πρὸς αὐτήν, τὰ ἤκουσε μετ' ἀπορίας καὶ μετὰ μεγίστης συγχρόνου λύπης. Ἦτο ὠραία, προσηνής καὶ κάτοχος σπανιότητος ἀγωγῆς. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο θυγατὶς τοῦ Ἐδουάρδου ΣΤ', συναντρήθη μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀπέκτησε μετὰ σπανίας εὐκολίας γνώσεις ἐν ῥεῖας καὶ ἀνδρίας. Πλὴν τῶν νεωτέρων γλωσσῶν ἐσπούδασε κατὰ βάθος καὶ τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τὴν Λατινικὴν. Κατέτριβε δὲ ὅλον σχεδὸν τὸν καιρὸν αὐτῆς εἰς τὴν ἀνάγνωσιν, καὶ ἠδιαφόρει πρὸς πάσης τὰς διατριβὰς καὶ πάντα τὰ ἔργα ὅσα ἀγαπᾷ τὸ φῶλον εἰς ὃ ἀνήκε, καὶ εἰς ὅσα ἐπιδίδονται οἱ κατέχοντες· τοιαύτην ὑψηλὴν θέσιν ἔκτισε, καὶ οὐδέποτε συνέλαβεν ἰδέσθαι φιλοδοξίας· καὶ ὅτε ἤκουσε τὴν ἀναγόρευσίν της· ἐλπίσθη εἰς ἄκρον. Ἀπεπλήθη μάλιστα αὐτὴν καὶ συνηγορήματα ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τῶν δύο βιοπλακιδίων (τῆς Μαρίας καὶ Ἑλισάβετ)· ἐξέτριβε φάτους διὰ τὰς συνελεύσεις τοιαύτης ἐπιεικτοσύνης, ἵσως δὲ καὶ ἀνεκτίθη ἐπιχειρήσεως, καὶ ἠέλητε νὰ διατηρήσῃ τὴν ἰδιότητα ἢ θέσιν εἰς τὴν ἐγγονήν. Νικηθεῖσα ἐπὶ τέλος ὑπὸ τῶν παρακλήσεων οὐχὶ δὲ καὶ ὑπὸ τῶν ἀντιγυρῶν λόγων τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ πενθεροῦ της, καὶ μάλιστα τοῦ συζύγου της, ὑπήκουσεν εἰς τὴν θέλησιν των·

Ἰδοὺ δὲ πῶς περιγράφει ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς καὶ τὰ περὶ τοῦ θανάτου της ἀτυχῆς Ἰωάννης·

« Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀπερρασίθη νὰ κατατομηθεῖσιν ἢ τε Ἰωάννη καὶ ὁ σύζυγός αὐτῆς, συγχρόνως καὶ δημοσίᾳ· ἀλλὰ τὸ συμβούλιον, φοβηθὲν τὴν συμπάθειαν τοῦ λαοῦ διὰ τὴν νεότητά, τὸ κάλλος, τὴν ἀθωότητα καὶ τὴν εὐγενῆ αὐτῶν καταγωγὴν, ἤλλαξε τὸ πρῶτον σχέδιον καὶ διέταξε ν' ἀποκεφαλισθῶσιν ἐντὸς τοῦ Πύργου. Ἡ Ἰωάννα εἶδε τὸν σύζυγόν της φερόμενον εἰς τόπον θανάτου, καὶ δόσσα πρὸς αὐτὴν ἐκ τοῦ παραθύρου σημείων μνήμης, ἀνέμεινεν ἀτάραχος καὶ τὸν ἴδιον αὐτῆς θάνατον εἶδε δὲ καὶ τὸ ἀέραλον σῶμα του ἀπαγόμενον ἐπὶ φορείου καὶ μαλοῦσα ὅτι εἶδειε σταθερότητα ἀποβήσκειν, οὐ μόνον δὲ συνεταράχθη ὑπὸ τοῦ θλιβεροῦ ἐκείνου θεάματος, ἀλλ' ἐγένετο καὶ αὐτὴ γεννηιοτέρα. Ὅτε δὲ μετερέβη εἰς τὴν λαίμητόμον, ὁ φρουραρχὸς τοῦ Πύργου, ἐπιθυμῶν νὰ διατηρήσῃ τὴν μνήμην της, ἐζήτησε παρ' αὐτῆς· μετρῶν τι δῶρον αὐτῆς δὲ ἔδωκεν αὐτῷ τὸ λεύκωμα της, ἐφ' οὗ εἶε γράφει τρία γινωμικά ὅτε εἶδεν ἀποκεφαλίζομενον τὸν σύζυγόν της· τὸ μὲν ἑλληνιστί, τὸ δὲ λατινιστί καὶ τὸ τρίτον ἀγγλιστί. Ἐλεγον δὲ ταῦτα ὅτι ἡ μὲν δικαιοσύνη τῶν ἀνθρώπων κατεδίκασε τὸ σῶμα της, τὸ ἔλεος δὲ τοῦ Θεοῦ θέλει εἶσθαι ὑπὲρ της ψυχῆς της· ὅτι ἂν τὸ σφάλμα της ἦτο ἄξιον τιμωρίας,

ἢ νεότητος καὶ ἡ ἀκείρτα της ἦταν ἄξια συγγνώμης· καὶ ὅτι ἠλπίζεν ὅτι ὁ Θεὸς καὶ οἱ μεταγενέστεροι ἤθελον φανεῖ εὐνοϊκώτεροι. Ἀναβᾶτα εἰς τὴν λαίμητόμον ἀπήγγελε λόγον, δι' οὗ ἀπέδωκεν εἰς αὐτὴν τὴν κατηγορίαν, χωρὶς διόλου νὰ παραπονεῖται κατὰ τῆς αὐστηρότητος τῆς ἀποφάσεως· εἶπε δὲ ὅτι ἐσφαλὲν οὐχὶ λαβῆσα τὸ στεγμά, ἀλλὰ μὴ ἀπερρίψασα αὐτὸ μετ' ἰκανῆς εὐσταθείας· ὅτι παρετύρῃ οὐχὶ ὑπὸ φιλοδοξίας ἀλλ' ὑπὸ τοῦ πρὸς τοὺς γονεῖς αὐτῆς σεβασμοῦ, τοὺς ὁποίους αὐτοὶ τῆ εἶχον διδάξει νὰ σέβεται καὶ νὰ ὑπακούῃ ὅτι εὐχαριστίας ἀπέδωκε μὴ ἔχουσα πῶς ἄλλω· νὰ ἐκαιοποιήσῃ τὸ προσδωθέν κράτος· ὅτι εἰ καὶ ἐξιάσθη νὰ παρῆθε τοὺς νόμους, θέλει νὰ δεῖξῃ διὰ τῆς προθύμου ὑποταγῆς της εἰς τὴν ἀπόφασιν, ὅτι ἐπιθυμῆ νὰ καθαρῶσθαι ἀπὸ τοῦ ἀμαρτήματος τῆς παρακοῆς εἰς ὃ παρέτυρεν αὐτὴν τὸ πρὸς τοὺς γονεῖς σέβας της· ὅτι δικαίως ἐτιμωρεῖτο διότι ἐγένετο, εἰ καὶ ἀκουσίως, ὄργανον φιλοδοξίας ἄλλοθρίας, ἠλπίζε δὲ ὅτι ἡ ἱστορία τοῦ βίου της ἦελεν ὠφελήσει, ἀποδεικνύουσα ὅτι ἡ ἀθωότης δὲν δικαιολογεῖ τὰ μεγάλα ἐγκλήματα, ὅσάκις ταῦτα σκοπὸν ἔχουσι τὴν ἀνατροπὴν τοῦ πολιτεύματος.

« Καὶ ταῦτα εἰπούσα παρεδόθη μόνῃ μετὰ πολλῆς ἰλαρότητος καὶ εὐσταθείας πρὸς τὸν δῆμιον. »

Η ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΤΩΝ ΖΩΣΙΜΑΔΩΝ.

Οὐδὲν ἴσως ὄνομα ὑπάρχει δημοτικώτερον κατὰ τε τὴν ἐλευθέραν καὶ τὴν δουλὴν Ἑλλάδα τοῦ τῶν Ζωσιμαδῶν, οὔτε ὑπάρχει Ἑλλην ἄγνωστος ὅτι ἡ ἀοιδίμος αὐτῶν τετρακτὺς ἀφιέρωσαν οὐ μόνον τὸν πλοῦτον ἀλλὰ καὶ τὸν βίον αὐτῶν εἰς τὴν πατρίδα. Ὅσοι τῶν νεωτέρων ζῶσι σήμερον μεταξὺ πολυτελείας βιβλίων, καὶ σχολείων, καὶ διδασκάλων, καὶ καθηγητῶν, δὲν δύνανται εὐκόλως νὰ ἐννοήσωσιν ὅτι ὑπῆρξε ὀλίγον πρό ἡμῶν ὀδυνηρὰ καὶ πολυσύμφορος ἐποχὴ καθ' ἣν αὐτοὶ ἡμῶν οἱ γονεῖς, ἵνα μὴ λησμονήσωσι τὴν γλώσσαν τῶν πατέρων αὐτῶν, ἠναγκάζοντο νὰ ἀντιγράψωσι καὶ αὐτὸν τὸν Χρυσολωρᾶν. Καὶ ὅτε ὁ Ἀθηναῖος Πατούσας ἐξέδοτο ἐν Βενετία τὴν τετράτομον αὐτοῦ Ἐγκυκλοπαιδείαν, ἐξεωρήθη τοῦτο, καὶ οὐχὶ ἀδίκως, μέγα ἐθνικὸν εὐεργέτημα· διότι οἱ νέοι σπουδασταὶ ἠδύναντο ἔκτοτε νὰ διδάσκωνται εὐκολώτερον, εἰ καὶ ἀτελῶς, Ἑλληνικάς τινὰς συγγραφάς.

Οἱ ἀδελφοὶ Ζωσιμάδαι, χάρις εἰς τὸν μέγαν πλοῦτον καὶ τὸν ἐτι μείζονα πατριωτικὸν αὐτῶν, ἐπετάχονον τὴν εὐτυχῆ ἐπο-

χὴν τῆς ἀναγεννήσεως τῶν γραμμάτων, ἢ μᾶλλον ὑπῆρξαν ἐκ τῶν πρώτων καὶ κυριωτέρων αὐτῆς δημιουργῶν. Μυριάδες βιβλίων ἑλληνικῶν ἐτυπώθησαν καὶ διανεμήθησαν δωρεάν, καὶ σχολεῖα συνεστήθησαν, καὶ νέοι ἐξεπαιδεύθησαν ἰδίαις αὐτῶν δαπάναις, καὶ πλεῖστα τοιαῦτα εὐεργετήματα ἐπεδαψιλεύθησαν ὑπ' αὐτῶν τῇ πατρίδι.

Ἡ Πανδώρα ἐπιθυμοῦσα νὰ διαιωνίσῃ πρὸς τὴν μνήμην καὶ τὰ προσφιλεῖ αὐτῶν ὁμοιώματα, ὡς ἐπικραξέ καὶ διὰ πολλοὺς ἄλλους εὐεργέτας τοῦ ἔθνους, ἀνεζήτησε πρὸ ἐτῶν αὐτὰ ἐν τῇ Ἑλλάδι, καὶ Ἠπέρω καὶ Ῥωσίᾳ, ἀλλ' ἀπέτυχεν. Ἀρκεῖται λοιπὸν σήμερον νὰ δημοσιεύσῃ ὀλίγας τιὰς εἰδήσεις, καὶ αὐτὰς ἀτελεῖς, ἀτινας ἐπορίσθη ἐκ τῶν προλεγομένων τῶν προταχθέντων τῆς διαθήκης τοῦ τελευταίου ἐπιζήσαντος ἀδελφοῦ, τοῦ Νικολάου Ζωσιμά.

Διὰ τῆς διαθήκης ταύτης ὁ Νικόλαος Ζωσιμάς διέθεσεν ἀπαταν σχεδὸν τὴν κολοσιαιαν αὐτοῦ περιουσίαν ὑπὲρ τῶν σχολείων, τῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων, τῶν ἐκκλησιῶν, τῶν ἀπόρων καὶ τῶν ἐνδεῶν κορασιῶν τῶν Ἰωαννίνων, τῆς Πάτρου, καὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἐν Μόσχᾳ καὶ ἐν Νίκῳ τῆς Ῥωσσίας κοινότητος.

Ἀληθῶς οὐδεὶς λόγος ἐξαρκεῖ πρὸς ἐπαίνον τοιαύτης φιλοπατρίας.

Ἰδοὺ αἱ βιογραφικαὶ εἰδήσεις περὶ ὧν ὠμίλησαμεν·

« Οἱ ἀδελφοὶ Ζωσιμάδαι, Ἰωάννης, Θεοδοσίος, Ἀναστάσιος, Νικόλαος, Ζήης, καὶ Μιχαὴλ, ἐγεννήθησαν εἰς τὰ Ἰωάννινα, περὶ τὰ μέσα τῆς III' ἐκατομνηστίδος κατὰ τὰ 1756—60 ἔτη ὡς ὑποθέτουσιν οἱ τοῦ ἐγνώρισον, διότι αὐτοὶ ποτὲ σχεδὸν δὲν ὠμίλων περὶ τῆς παρελευσῆς ζωῆς των, οὔτε ἀφῆλιν περὶ αὐτῆς τὴν πρῶτην εἰδητικὴν.

« Ὁ πατὴρ αὐτῶν, ἀνὴρ εὐσεβῆς, γνήσιος χριστιανὸς, περιπλεγὸς πατριότητος, καὶ πολλὰ ἄλλα ἔχων πλεονεκτήματα, ἦτο ἔμπορος. Ταῦτα δὲ τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα ἐφρόντιζε νὰ μεταδώσῃ εἰς ἀπαλῶν ὀνοχῶν καὶ εἰς τὰ τέκνα του, δίδων πρὸς αὐτὰ ἀγωγὴν ἐλευθερίαν καὶ Ἑλληνικὴν. Ἰπὸ τοιοῦτου λοιπὸν γεννήτορος ὀδηγούμενοι οἱ νέοι Ζωσιμάδαι, ἐκυριεύθησαν ἐνωρίς τὴν τε ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα ὑπὸ ἐνός καὶ μόνου διαλογισμοῦ, πῶς ν' ἀναδειχθῶσιν ὠφελίμοι εἰς τὴν τεθλιμμένην πατρίδα.

« Πρὶν ἢ προχωρήσωμεν εἰς τὴν ἀτελεῖ ἐξιστόρησιν τῶν πράξεων τῆς Ἀδελφότητος ταύτης, δὲν εἶναι περιττὸν ν' ἀνακαλέσωμεν εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἀναγνώστου, ὅτι ἐκπαλαὶ κατέφονον εἰς τὰ Ἰωάννινα Ἑλλήνες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εὐπόροι, ζήλωται τῶν

φώτων, καὶ γνωστοὶ διὰ τὴν φιλοτιμίαν μετ' ἧς ἐφύλαττον ἀγνότατα δύο τιὰ τὴν θρησκείαν καὶ τὴν γλῶσσαν. Κατὰ τὴν III' ἐκατομνηστίδα, ἐν ᾗ καὶ ἔλην τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα δὲν εἶμιν ἄλλο εἰμὴ ἐρείπια καὶ κάτοικοι ταλαιπωρούμενοι, τὰ Ἰωάννινα εἶλον ἐμπορικὰς καὶ φιλολογικὰς σχέσεις μετὰ τῆς Ἰταλίας, τῆς Γαλλίας, τῆς Γερμανίας, καὶ τῆς Ἑσθίας. Περὶ δὲ τὰ τέλη τῆς παρελευσῆς ἐκατομνηστίδος ἐκόσμουον τὴν πόλιν ἐκείνην δύο περίφημα σχολεῖα, εἰς ἃ παρεδίδοντο πρὸς τοὺς ἄλλοις ἡ φιλοσοφία, καὶ τὰ Μαθηματικά. Τῶν σχολείων τούτων τὸ μὲν πρῶτον ἐκτίθη περὶ τὸ 1690 ἔτος διὰ δωπάνης Μάνου Γκουῖμα, ἐπατρίδου τῶν Ἰωαννίνων, τὸ δὲ ὑπὸ Ζήης Καπλάνου (ἴδε τὸ ὑπ' ἀριθμ. 145 φυλλ. τῆς Πανδώρας), ἐμπορομένου εἰς τὴν Ῥωσίαν τὸ 1795. ἔχον δὲ καὶ δύο βιβλιοθήκας, καὶ μουσεῖον τῆς φυσικῆς. Τὸ χρηματικὸν κεφάλαιον, διὰ τοῦ τόκου τοῦ ὁποῖου συνετηρεῖτο τὸ σχολεῖον τοῦ Γκουῖμα, εὐρίσκειτο ἐναποτεθειμένον εἰς τὴν τράπεζαν τῆς Βενετίας· καὶ ἐπειδὴ περὶ τῆς Πολιτείας ἀπωλείσθησαν τὰ γρήματα, οἱ ἀδελφοὶ Ζωσιμάδαι ἀνέλαβον τὴν φροντίδα συστάσεως νέου σχολείου ἀντὶ τοῦ πρώτου.

« Νέοι εἶσι ὄντες οἱ Ζωσιμάδαι κατέλιπον τὸ πατρὶον ἔδαφος καὶ ὁ μὲν Ἀναστάσιος, Νικόλαος, καὶ Ζήης μετέβησαν εἰς τὴν Ῥωσίαν, ὁ δὲ Θεοδοσίος καὶ Μιχαὴλ εἰς Λιβερνὸν ἕνεκα ἐμπορίας· ὁ Ἰωάννης εἶχεν ἀποθάνει ἐν νεαῇ ἡλικίᾳ. Ἐἰς χάρις συνέτριγεν ἐξ ὕψους τὰς ἐπιχειρήσεις αὐτῶν, καὶ θαψίλωσ ἔστρεπε τὴν φιλοπολίαν καὶ τοὺς ἀγαθοὺς σκοποὺς των.

« Μετὰ τὴν ἀποθίωσιν τοῦ Θεοδοσίου, συστάσαν τὸ 1793 ἔτος, οἱ μείναντες τέσσαρες ἀδελφοὶ, παύσαντες σχεδὸν τὰς ἐμπορικὰς αὐτῶν ἐνεργείας, ἀπεράσισαν νὰ ἀφιερῶσιν τὴν ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς των εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῆς ἰδίας πατρίδος. Περαιεῖται μάλιστα τιὰς ὅτι οἱ ἀδελφοὶ Ζωσιμάδαι, βλέποντες τὴν δυστυχίαν τοῦ ἔθνους αὐτῶν, ὑπασχέθησαν πρὸς ἀλλήλους νὰ δικυτώσων ἀγαμὶ τὸν βίον αὐτῶν, νὰ μὴ δαπανῶσι δι' ἐκτουῦς εἰμὴ τὰ ἀπαραίτητως ἀναγκαῖα, καὶ νὰ βυσιάζωσιν ὅλην αὐτῶν τὴν περιουσίαν συγχορομένην τότε ἐκ πολλῶν ἐκατομμυρίων ρουβλίων, εἰς συνδρομὴν μὲν καὶ φωτισμὸν τῶν ὁμογενῶν, εὐεργεσίαν δὲ πρὸς τὰ φιλοσοφικὰ ἔργα αὐτοῦ· μέρη. Καὶ τῶ ὄντι ὅλοι οἱ Ζωσιμάδαι ἀπέθανον ἀγαμοὶ, ζήτηντες βίον μετριοπαθῆ καὶ εὐεργετικόν.

« Πρῶτη αὐτῶν φροντίς ὑπῆρξεν ἡ ἀντικατάστασις, ὡς εἶπομεν, τοῦ σχολείου, δι' ὃ κατέθεσαν σημαντικὴν ποσότητα χρημάτων εἰς τὸ ὄργανοτροφεῖον. Μετὰ ταῦτα δὲ ἐστρέψαν τὴν προσοχὴν αὐτῶν εἰς τὴν διδασίαν τοῦ φωτισμοῦ εἰς τὸ γένος, καὶ ἤρξισαν νὰ ἐκδίδωσιν ἰδίαις ἀναλώμασι τὰ συγγράμματα τῶν σοφῶν τῆς Ἑλλάδος. Καταστᾶ σχεδὸν ἀπίστευτος ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκδοθέντων καὶ διανεμηθέντων ὑπ' αὐτῶν δωρεάν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων συγγραμμάτων.

καὶ μεταφράσεων. Δὲν ἔβλεπε τὸ φῶς Ἑλληνικὸν βιβλίον, εἰς ὅποιονδήποτε μέρος τῆς Βυρῶνης, χωρὶς νὰ συμμετέχωσι τοῦλάχιστον καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν ἐκδοσὶν του. Εἰς αὐτοὺς, ὡς πρὸς πρώτους ἐνεργούς, ὁφείλει ἡ σημερινὴ γλῶσσα τὴν τακτοποιήσιν τῆς καὶ εὐθυμίαν. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς παρούσης ἑκατονταετηρίδος, ὅτε οἱ πεπαιδευμένοι τοῦ ἔθνους ἤρξαν περὶ γλώσσης, προσέτρεξαν πρὸς τὸν ἐν Παρισίοις Κοραῆ, πρῶτον σύγχρονον Ἑλληνιστὴν καὶ Κριτικόν, παρακαλοῦντες αὐτὸν νὰ συμβουλεύσῃ τὰ ὠφελιμώτερα εἰς τὴν τότε κατάστασιν τῶν πραγμάτων. Τότε ὁ σοφὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ προέτεινε τοῖς ζωσιμάδοις νὰ τὸν συνδράμωσι χρηματικῶς εἰς τὴν ἐκδοσὶν τῆς Ἑλληνικῆς Βιβλιοθήκης· αὐτοὶ δὲ προθύμως δεχθέντες τὴν πρότασιν ἐγένοντο αἴτιοι νὰ διαδοθῶσιν αἱ γνώμαι τοῦ σοφοῦ ἀνδρός, ἵτινες τοσοῦτον συντέλεσαν εἰς τὴν διαρρύθμισιν τῆς γλώσσης.

Ἡ ἄλλα δὲν ἔπαυον φροντίζοντες συγχρόνως καὶ περὶ τῆς ἠθικῆς ἀναμορφώσεως τῶν ἡμογενῶν. Ἐυσταῖνον σχολεῖν, ἐφωδίαζον αὐτὰ δι' ὅλων τῶν ἀναγκαίων, ἐμισθόδοτον διδασκάλους, διετήρουν πλῆθος ἐνδεῶν σπουδαστῶν, συνέτρεχν τούς πτωχοὺς, ἐπροίκιζον ὀρφανὰ κοράσια, καὶ ἐστήριζον τὸ γένος εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν διὰ τῆς διδασκείας θεολογικῶν συγγραμμάτων, μεταξὺ τῶν ὁποίων διακρίπτουσι τὰ τῶν αἰδίων Θεοτόκου καὶ Βουλγαρέως.

Ἡ Ἰόνιος Πολιτεία, πρὸς ἀνταμοιβὴν τῶν μεγάλων ὑπηρεσιῶν τοῦ Μιχαῆλ Γενικοῦ αὐτῆς Προέξουτου εἰς Λεβόνον, καὶ τῶν ἀνταδελφῶν Ἀναστασίου, Νικολάου καὶ Ζωῆ, καὶ αὐτῶν ἀναδειχθέντων εὐεργετῶν τῆς, κατέταξεν αὐτοὺς εἰς τὴν εὐγενῆ αὐτῆς Σύγκλητον (1804).

Ἡ Στερούμενοι θετικῶν εἰδήσεων, δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξιστορήσωμεν ὅλας τὰς πρὸς τὸ ἔθνος εὐεργεσίας τῆς Ἀδελφότητος ταύτης. Σημειοῦμεν μόνον τινὰς ἐκ τῶν τοῦ ἀειμνήστου Ζωῆ τὸν ὁποῖον ἐγνωρίσαμεν ἐκ τοῦ πληθίου. Ἐπραττε δὲ ταῦτα ἄνευ ἐπιδείξεως καὶ ἄνευ κρότου, ἐγχοριστούμενος εἰς μόνην τὴν εὐδοκίαν τῆς ἰδίας συνειδήσεως.

Ἡ ὅτε συνεστήθη ἐμπορικὴ Ἀκαδημία ἐν Μόσχᾳ, κατέβλεπεν εἰς τὸ ἐκεῖ ὀφονοτροφεῖον 0,000 βουβλ. διὰ νὰ μισθοδοτῆται διὰ παντός διδάσκαλος τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, καὶ ν' ἀγοράζωνται τὰ ἀναγκαῖα Ἑλληνικὰ βιβλία διὰ τῶν ἐτησίων τόκων.

Ἡ Ἀφιέρωσιν εἰς μὲν τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Μόσχας, ἀγροῦ ἤπιον καὶ οἶκον ἐπὶ ὑψώματος, εἰς τὰ πρόστατα τῆς πόλεως, διὰ νὰ μεταβλήῃ εἰς ἀστεροσκοπεῖον, εἰς δὲ τὴν Ἀυτοκρατορικὴν Ἰπταρίαν τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν ὑπὲρ τὰς 6 χιλ βουβλίων, διὰ νὰ τυπωθῶσιν ὁ Α' καὶ Β' τόμος τῶν ἐρευνῶν αὐτῆς μετ' εἰκονογραφιῶν.

Ἡ Τὸ Γυμνάσιον τῆς Μόσχας ἔλαβε παρ' αὐτοῦ ὑπὲρ τὰς 12,000 βουβλίων πρὸς αὐτῶν νέας τάξεις, εἰς ἃ νὰ παραδίδωνται τὰ Ἑλληνικά.

Ἡ Ἡ Ἰατροχειρουργικὴ Ἀκαδημία τῆς Μόσχας ἐπέ πολλὰ ἔτη ἐλάμβανε παρ' αὐτοῦ δωρηθέντα τινὰ κροσότητα πρὸς διατήρησιν Ἑλληνικοῦ διδασκάλου.

Ἡ Ὅλα τὰ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα τῆς Μόσχας

ἐλάμβανον παρ' αὐτοῦ δωρεὰν τὰ ἀναλώματα τῆς Ἀδελφότητος ἐκδιδόμενα βιβλία. Εἰς τὴν Μόσχᾳ ἐτυπώθησαν δι' ἐξόδων αὐτοῦ ὅλαι αἱ ἐκδόσεις τοῦ πεπαιδευμένου καθηγητοῦ Ματθεῖ, ὅστις, μεταξὺ τῶν ἄλλων, ἀνεκάλυψεν εἰς τὰς παλαιὰς τῆς Ἑρσασίας βιβλιοθήκας καὶ ἐξέδωκεν ἀποσπάσματά τινε τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ποιητῶν.

Ἡ Προσέφερε δὲ καὶ 6,000 βουβλίων πρὸς ἐπισκευὴν τοῦ δεσποτηρίου τῆς Μόσχας.

Ἡ Ἀξιοθαύμαστος πρὸς τοὺς ἄλλοις εἶναι καὶ ἡ πολυθρύλλητος συλλογὴ τοῦ ἀρχαίων νομισμάτων, καὶ ἄλλων πολυτίμων καὶ σπανίων ἀντικειμένων, μεταξὺ τῶν ὁποίων πρῶτον τόπον ἐπέχει μαργαρίτης τριβαυμασίου μεγέθους, ὁ μεγαλύτερος ἴσως πάντων τῶν γνωστῶν, τὸν ὁποῖον περιέγραψε Γαλλιστί καὶ Ῥωσιστί ὁ Γ. Γ. Φίτσερ Φονδαλδέιμ.

Ἡ Ἐπὶ τοιαῦτα δαπανώμενος ὁ ἀειμνήστος Ζωῆς, ἔζη αὐτὶς πενιχρότατα. Κατοικῶν ἐντὸς τοῦ ἐν Μόσχᾳ Ἑλληνικοῦ Μοναστηρίου διῆγε βίον μονήρη, σινανατρεπόμενος ὀλίγους μόνον φίλους, τὸ πλεῖστον πεπαιδευμένους, καὶ ἀμέμως ὑποδεχόμενος τοὺς περιηγητὰς ὅστινες ἐθεώρουν εὐτυχίαν νὰ γνωρισθῶσι μετ' αὐτοῦ. Ἐντὸς τοῦ ταπεινοῦ ἐκείνου ἀσύλου συνελαμβάνοντο πολλὰ καὶ φιλόφρονα σχέδια, καὶ ἐπραγματοποιούντο πλῆθος γενναίων ἰδεῶν.

Ἡ Συνέτρεχεν ὁ ἀειμνήστος εἰς τὴν ἐκδοσὶν ἀναριθμητῶν βιβλίων, ἀνταπεκρίνετο μετὰ πολλῶν ἐκ τῶν λογίων τῆς Βυρῶνης, ἐνεθάρρυνε πᾶσαν ἀγαθὴν ἐνερσίαν, καὶ ἐπλουτίζε τὴν συλλογὴν του διὰ πολυτίμων καὶ σπανίων ἀντικειμένων, ὅχι ὡς ὁ φειδωλὸς ὁ συσσωρεύων θησαυροὺς πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς ἀκορῆστοῦ φιλαργυρίας του, ἀλλ' ὡς περαιοταμένος εὐεργέτης, σκοπὸν ἔχων νὰ διαθέτῃ αὐτὰ διὰ τῆς πατριδος του. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ὅλαι αὐτοῦ αἱ ἀγαθοεργίαι ἐγένοντο σπιναιέται καὶ τῶν δύο ἀδελφῶν του, Ἀναστασίου καὶ Νικολάου, κατοικοῦντων εἰς Νίζναν.

Ἡ Τὰς μεγάλας ταύτας πράξεις ἀμείδων Ἀλέξανδρος ὁ Α', ἐτίμησε τὸν Ζωῆν διὰ παρασήμου, πολλοὶ δὲ ἑταιρείαι κατέταξαν αὐτὸν μεταξὺ τῶν ἰδίων μελῶν. Καὶ ὅτε ὁ ὕψιστος ἐπέλεσε αὐτὸν εἰς τοὺς κόλπους του τὴν 29 Ἀυγούστου 1827, πλῆθος ἄπειρον καὶ ἰδίως σπουδαστῶν εὐεργετηθέντων παρ' αὐτοῦ παρηκολούθησαν μετὰ δακρύων τὸν νεκρὸν του.

Ἡ Ῥεῖς τῆς ἀδελφός αὐτοῦ Νικόλαος, συνελήρωσε τοὺς ἀγαθοὺς σκοποὺς τῆς Ἀδελφότητος. Μεταξὺ δὲ τῶν ἀναριθμητῶν καλῶν ὅσα ἐποίησεν ὁ ἀείδιμος οὗτος εἶναι καὶ τὰ ἐπόμενα.

Ἡ Ἐχώρισεν εἰς τὴν ἀνωμνησθεῖσαν ἐμπορικὴν Ἀκαδημίαν 93,482 ρ. 81, ὥστε ὅλη ἡ ποσότης, ἢ προσφερθεῖσα εἰς αὐτὴν παρὰ τῆς ἀδελφότητος, ἀνυβάνει εἰς 126,482 βουβ. 81.

Ἡ Κατέβλεπεν εἰς τὸ Ὄρφανοτροφεῖον, αἰώνως, ὑπὲρ τὰς 20,000 βουβλίων, διὰ νὰ διανεμῶνται ἐτησίως οἱ τόκοι τῶν εἰς τὰς ἐν Μόσχᾳ πτωχὰς οἰκογενεῖς τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ Κατέβλεπε προσέτι εἰς τὸ αὐτὸ κατὰστημα 10,000 βουβλ. πρὸς ὄφελος τοῦ ἐν Μόσχᾳ Ἑλληνικοῦ Μοναστηρίου.

Ἡ Ἐξηκολούθησε καὶ ἐτελείωσε τὴν τύπωσιν τοῦ τετρατόμου Ἑλληνο-Ῥωσικοῦ λεξικοῦ, τοῦ καθηγητοῦ Ἰδασκόδοξη, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀρχίσει ὁ ἀδελφός του Ζωῆς.

Ἡ Ἐστειλεν εἰς Ἀθήνας τὴν σπανίαν συλλογὴν περὶ τῆς ὠμιλήσεως.

Ἡ Διὰ τῆς συνεργείας αὐτοῦ ἐνεθάρρυνε τὴν αὐτασιν ἐθνικῆς τραπέζης εἰς τὴν Ἑλλάδα, καταγράφας 500 μετοχὰς.

Ἡ Τὴν φιλογένειαν ταύτην ἀναγνωρίζων καὶ ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος, ἐτίμησεν αὐτὸν διὰ τοῦ τάγματος τῶν Ταξιαρχῶν.

Ἐκ τῶν εὐεργετημάτων τούτων καὶ πάντων τῶν ἄλλων ἔσα ἀναφέρει ἡ διαθήκη, τὸ ἀξιοθαύμαστον βεβαίως εἶναι ἡ ἐνδελεχὴς μέριμνα περὶ τῆς διδασκείας τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας. Εἰς αὐτὴν τὴν Ἑρσσίαν ἐδαπάνησε, ὡς εἶδομεν, ἡ εὐγενὴς ἀδελφότης ὑπὲρ συστάσεως Ἑλληνικῶν σχολείων.

Ἡ Ἐθε. τὸ παράδειγμα αὐτῶν τύχει μιμήτων μεταξὺ τῶν πλουσίων ἡμογενῶν!

Α Π Α Ν Τ Η Σ Ι Σ

τῆς Διευθύνσεως τῆς Πανδώρας.

Ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 4 (16) Μαΐου 1856 τῆς ἐν Τεργέστη ἐκδιδόμενης Ἑλληνικῆς ἐφημερίδος ἡ Ἡμέρα, ἀνέγνωμεν τὴν ἐπομένην ἐπιστολήν.

Πρὸς τὸν Συντάκτην τῆς Ἡμέρας.

Μεταξὺ τῶν περιοδικῶν συγγραμμάτων ἅπανα καταστολίζουσι σήμερον τὸν περίβλον τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου, καὶ τὰ μέγιστα συντελοῦσιν εἰς ἀνάπτυξιν τῶν πνευμάτων, ὁμολογούμενης πρωτίστην καὶ κλασικὴν θέσιν κατέχει τὸ περιουσιμον σύγγραμμα « Ἡ Νέα Πανδώρα ». Ταύτου ἡ ἀξία φαίνεται εἰς μᾶλλον ἐκ τῆς δικαίας ὑπολήψεως ἢ χαίρουσιν οἱ μεγάτοι: ἐκδοτῆ αὐτοῦ, οἱ καλλιέργουτες τὴν κορυφαίαν γῆν τῆς Ἑλλάδος σοφία τε καὶ ἀρετῇ, καὶ πρὸς οὗς ὀφείλεται εὐγνωμοσύνη ἀδιαφοροῦντος.

Ἄλλ' εἰς διακρίβην τινὰ, ἔστιν λόγος πολλοῦ, περὶ τῶν παρὰ τοῖς Χριστιανοῖς Ἑλλήσι κυρίων ὀνομάτων, καταχωρηθεῖσαν εἰς ἐν τῶν φυλλαδίων τῆς « Νέας Πανδώρας », οὐκ οὐδ' ὅπως παρετήρησαν ἐκφράσεις τινὲς ἐκ τοῦ προφανοῦς ἀπέβουσαι τῆ τε εὐσεβείᾳ καὶ τῇ ἐθνικῇ φιλοτιμίᾳ τοῦ σοφοῦ ἀρθρογράφου, καὶ ἀκριτὰ σκανδαλίζουσαι τοὺς τῶν ἀγαθῶν δικαίως ἀκριβολογούντας εἰς τὰ ἀφορῶντα τὴν ἡμετέραν καὶ τὴν δυτικὴν ἐκκλησίαν. Ἐκ τῶν ἐξῆς περιεκτικῶν, ὅτι εἰ τὰ ὀνόματα τὰ σήμερον μέγιστα ἐν χρῆσει παρ' ἡμῖν τοῖς χριστιανοῖς εἶναι ἀναμῖξ καὶ Ἑλληνικά καὶ ἑβραϊκά καὶ Ῥωμαϊκά, καὶ ἐν γένει τοσοῦτων ἑδῶν καὶ ἐθνικότητων, ὅσων καὶ οἱ Ἄγιοι οἱ μέγιστοι οὐ σὺχ ἰσχυροὶ ἀγισθέντες, καὶ οἱ δευτεῖροι ἱερεῖς, οἱ τῶν ἐσπερῶν τῆς δουλείας τῆς τε σωματικῆς καὶ πνευματικῆς ἀπολυθείας κτλ. (φυλλ. 441, σελ. 541 καὶ 544) παρετήρηται, Κύριε Συντάκτη, ὅτι παραχρῆσιν οὐκ ὀλίγη διεγείρεται εἰς τὰς συνειδήσεις τῶν ἐνδιαφερομένων ἀναγνωστῶν, ἔξ ἧς ἐνδεχόμενον ἔνα σφοδρατικῶν ἢ ἑλ-

ως θύα βίβλια ἔνοια τοῦ σοφοῦ ἀρθρογράφου. Οἱ μὲν δὲ ὡς οὐδ' οἱ Συντάκται τῆς « Ν. Πανδώρας » ἀνέχοντες ἐν ἱστορίᾳ τοιαύτης βίβλης ἐπὶ πραγμάτων οὕτω σπουδαίων, Διὸ καὶ πίπεισμαι, ὅτι ἐκτιμῶντες τὴν εὐκρίνειαν τῶν ἀσθενῶν τούτων παρατηρήσεων ἐνὸς τῶν συνδρομητῶν τοῦ ἑξαετοῦ περιοδικοῦ φύλλου τῶν, προσέβουσι εἰς μὴ τοῦ λοιποῦ παρέχῃ τοιαύτας ἀφορμὰς λόγων καὶ ἐπιχειρημάτων, πρὸς οὗς μέγιστα οὐδὲ τὰ ἐλάττω αἰσῶν χαρίζων. Ἄλλως τε τὰ βιβλ. τῶν οἰκίων ἔχεται εἶναι, ὡς εἶδατε.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 18 Ἀπριλίου 1856.

Εἰς τὸν ὑμετέρων καὶ τῆς « Πανδώρας » Συνδρομητῶν.

Καὶ πρῶτον μὲν ἐκφράζομεν τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν πρὸς τὸν φιλόμουσον ἐπιστολογράφον διὰ τὴν ὑπερτῆς Πανδώρας καὶ τοῦ συντάκτας αὐτῆς συγκαταβατικῆν αὐτοῦ δόξαν. Ἡ Πανδώρα σκοπὸν προέβητο ἀνελάθειν νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ὠφέλειαν οὐχὶ τῶν προνομιούχων τάξεων τῆς διανοίας, — τοσοῦτον τολμηρῶ δὲν ὑπῆρξε πώποτε ἡ ἀξιώσις αὐτῆς, — ἀλλὰ τοῦ μέρους ἐκείνου τοῦ ἔθνους, τοῦ δυναμένου καὶ ὀφειλοντος νὰ καλλιερῆ διὰ καλῶν ἀναγνώσεων τὸν νοῦν συνάμα καὶ τὴν ψυχὴν. Ἡ διαβεβαίωσις τοῦ εὐμενοῦς ἐπιστολογράφου ὅτι ὁ σκοπὸς οὗτος ἐπιτυγχάνεται, ἐνθαρρύνει ἐτι μᾶλλον τοὺς συντάκτας τῆς Πανδώρας εἰς τὸ νὰ διπλασιάσῃσι τὸν ζῆλον αὐτῶν.

Δεύτερον δὲ εὐγνωμοῦμεν καὶ διὰ τὴν μέριμναν ἣν δεῖνύει εἰς τὸ νὰ τηρηται ἀλώβητον τὸ ὀφειλόμενον εἰς τὰ τῆς ἱερᾶς ἡμῶν Ὁρθοδόξου ἀποσκορακίζομένης καὶ πάσης φράσεως δυναμένης νὰ γεννήσῃ σκάνδαλον, ἢ ὡς λέγει, « νὰ διεγείρῃ ταραχὴν εἰς τὰς συνειδήσεις τῶν ἐνδιαφερομένων ἀναγνωστῶν ». Ἡ διδομένη πρὸς ἡμᾶς συμβουλή εἶναι τῶσφ μᾶλλον εὐπρόσδεκτος, ὅσῳ ἀφῶτον ἐκδίδεται ἡ Πανδώρα, μετὰ μεγίστης εὐλαβείας ὠμιλήσαμεν, περιστάσεως δοῦσης, οὐ μόνον περὶ τῶν δογμάτων ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἐθίμων αὐτῶν τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας ἢ καυχώμεθα ὅτι εἰμεθα τέκνα. Προνοῦμεν ὅμως ὅτι τὰ δύο καιζόμενα χωρία τῆς περὶ Κυρίων ὀνομάτων διατριβῆς, δὲν ἔχουσι τὴν ἀποδοδομένην εἰς αὐτὰ ἔνοιαν.

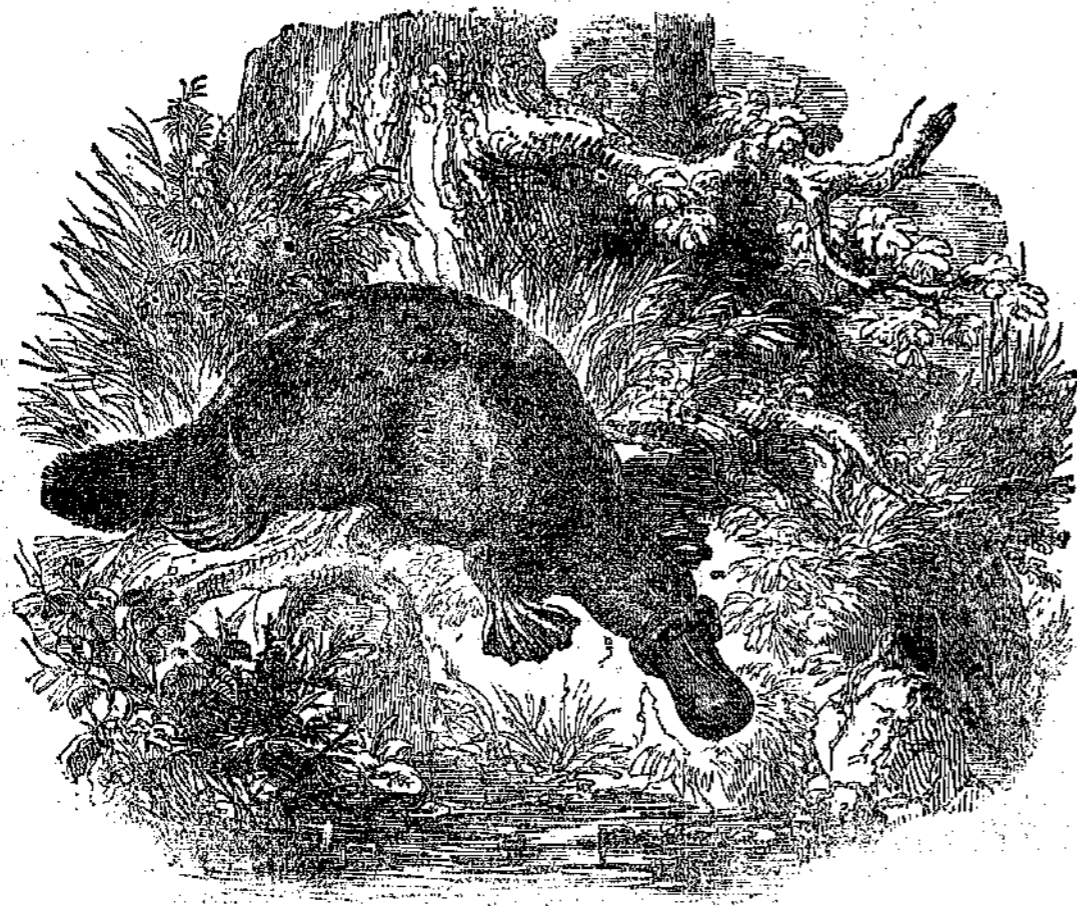
Ὁ συγγραφέας τὴν διατριβὴν λέγων ὅτι τὰ ἐν χρῆσει παρ' ἡμῖν ὀνόματα εἰσὶ διαφόρων εἰδῶν καὶ ἐθνικότητων ὅσων καὶ οἱ ἄγιοι οἱ μέγιστοι οὐ σὺχ ἰσχυροὶ ἀγισθέντες, ἐκφράζει σαφῶς τὴν ἰδέαν ὅτι οἱ ὀρθοδόξοι χριστιανοὶ δὲ λαμβάνουσιν ὀνόματα εἰμὴ ἁγίων ὁμολογούμενων ὡς τοιούτων ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας εἰς ἣν ἀνήκουσι, καὶ οὐχὶ ἁγίων ἀγνωρισθέντων ὑπὸ τῆς δυτικῆς μετὰ τὸ παρα ταύτης γενόμενον σχίσμα. Καὶ τῶνται τίς ἐξ ἡμῶν τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν ονομάζεται, εἰμὴ κατὰ παρεκτροπὴν, Κάρλος, ἢ Φραγκίσκος, ἢ Φερδινάνδος, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτο; Ὅτι δὲ τὰ ὀνόματα τῶν ἡμετέρων Ἁγίων εἰσὶν ἀνάμικτα, καὶ Ἑλληνικά, καὶ ἑβραϊκά, καὶ Ῥωμαϊκά, καὶ αἰγυπτιακά κτλ. δὲν

ὕπρχει βεβαίως ὁ ἀντιλέγων. Αὐτὸς ὁ θεμελιωτὴς τῆς ἱερᾶς ἡμῶν ἱερᾶς καὶ οἱ ἀπόστολοι αὐτοῦ ἐβραϊκὰ εἶχον ὀνόματα, καὶ ἐν τῷ Ἀγιολογίῳ εὐρίσκωμεν καὶ Λούπους, καὶ Παφνουτίους, καὶ Ἀκεψιμάδας καὶ Ἀγριππίνας, ὅτινες καὶ τοὶ διὰ ζέων, πολλὰκις δὲ καὶ διὰ βαρβαροφάνων ὀνομάτων ἐπικαλούμενοι, οὐχ ἦττον ἔτυχον χάριν παρὰ Θεοῦ διὰ τῆς ἀρετῆς καὶ εὐσεβείας αὐτῶν.

Ἀδίκως ὡσαύτως κατακρίνεται καὶ τὸ δεύτερον χωρίον ὁ συγγραφεὺς τῆς διατριβῆς, δὲν ἐνοεῖ διὰ τῆς φράσεως α ἀπολυθέντες τῆς πνευματικῆς δουλείας η, ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῶν ἱερῶν διατάξεων τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἐν γένει τὴν διασκέδασιν τῆς ἐκ τῆς ἀμαθείας ἀχλύος, δὲς δ' εἶπεῖν καὶ τῶν προλήψεων

αἰνίτες ἐσοῦντες τὸν νόον ἡμῶν. Τίς ἐλητρόνηται δὲ οἱ μόνον ὀνόματα τοῦ φραγκικοῦ Συναξαρίου δὲν παρεδεχόμεθα, ἀλλὰ καὶ ἐγλευάζομεν αὐτὰ, ὡς παραδείγματος χάριν τὸ τοῦ Σάν Καρόλου, ὅστις φαγὼν κοχλίαις ἐθαυματούργησεν ἄφεις καὶ πάλιν ἀκέραια τὰ ὄστρακα αὐτῶν.

Τοιαύτη καὶ ἡμᾶς ἡ ἐνοια τῶν δύο χωρίων καὶ ὁμοῦς ἐγνωμονοῦμεν πρὸς τὸν ἐπικρίνοντα αὐτὰ. Ἐυχριστίως δὲ θέλομεν ἀλοῦσι τὰς κρίσεις, ἔτιωσαν καὶ ἦττον εὐμενεῖς, παντὸς φίλου τοῦ ἐθνικοῦ καλοῦ, ἐνθυμούμενοι τὸ τοῦ Χρυσοστόμου εἰπόντος ὅτι « Ἀξιοκτιτότερα τραύματα φίλων, ὑπὲρ ἀκούσια φιλήματα ἐχθρῶν ».

ΟΡΝΙΘΟΡΡΥΓΧΟΣ.

Παράδοξον καὶ ἀήθες ζῶον, ἢ μάλλον αἰνιγμαζῶον, διότι κατατάσσεται μεταξὺ τῶν γεωρύχων καὶ τῶν ἐνὸντων πτηνῶν. ἔχει δὲ τὴν ῥίνα κεραιώδη καὶ εἶναι μαστοφόρον, ὠστόκον καὶ τριχωτόν. Οἱ ἀνάτομοι εὐρίσκουσιν αὐτὸ ὁμοιάζον τὰ ἔρπετά. Δυνάμεθα δὲ νὰ τὸ θεωρήσωμεν ὡς τι κρῶμα νήτους, ἀσπάλακος καὶ κάστορος.

Τὸ ζῶον τοῦτο ἐπιχωριάζει εἰς τὰς νήτους τῆς ἰταλιανῆς, καὶ δικαίως ἐν μέσῳ καλωμένων ὄπου

καὶ κατικεῖ καὶ τρέφεται. Ἐκεῖ ἀνορύττει φωλεὰς δύο καὶ τρεῖς ἐξόδους ἔχουσας, καὶ διὰ δώδεκα ἢ δεκαπέντε παρόδων διειρομένης, ἐξ ὧν πολλαὶ λεγούσιν εἰς τὸν ποταμὸν μεταχειριζόμενον δὲ ὡς οἱ κάστορες τὴν κέρκον αὐτοῦ, πατεῖ καὶ στερεώνει τὰ χῶματα.

Οἱ ὀρνιθόρρυγχοι τρώγουσιν ἔντομα καὶ ὄστρακα ποτάμια ἐκ τῶν προσκλύμαμένων εἰς τοὺς καλάμους. Ἐν καιρῷ καύσωνος τὴν μὲν ἡμέραν νήχονται

εἰς τὸν ποταμὸν, τὴν δὲ νύκτα γίνονται ζωορότεροι καὶ καταβαίνοντες ἐκ νεοῦ εἰς τὸ ὕδωρ περιφέρονται μετὰ μεγίστης ταχύτητος καὶ εὐστροφίας.

Οἱ ὄβληες αὐτῶν δὲν ἔχουσι μαστοὺς, ἢ τοῦλάχιστον οἱ μαστοὶ αὐτῶν δὲν φαίνονται καὶ ὁμοῦς γαλακτοτροφοῦσι τοὺς νεοτούς αὐτῶν. Ἴδου πᾶς περιγράφει περιηγητὴς τις τὰ περὶ τούτου.

« Εἶδον, λέγει, μικροὺς ὀρνιθόρρυγχους συνοδουότας τὰς μητέρας τῶν μετ' ὧν ἔπαιζον, καὶ μάλιστα ὅταν ἐπλανῶντο μακρὰν τῆς ὄχθης καὶ δὲν εἶχον πῶθεν νὰ τραφῶσι· παρατήρησα δὲ τότε ὅτι ἐπιθυμοῦντες νὰ φάγωσιν ἐπλησίαζον τὰς μητέρας τῶν, ὅσαςκις ὁμοῦς εὐρίσκοντο μετὰ τῶν χόρτων ἐνὸντων. Ἡ μήτηρ κυρτουμένη ἀμέσως συνέλιθε τὴν κοιλίαν καὶ οὕτω ἀνέβρυσεν γάλα τὸ ὁποῖον ἀπερρόφωον ευκόλως ὁ νεοσσοί, ἀλλὰ περιστρεφόμενοι διὰ νὰ μὴ στερηθῶσιν εἰ δυνατόν μήτε βάνιδος. Τὸ γάλα τοῦτο εἶναι ποικιλόχρονον ὡς τὸ λιμνάζον ὕδωρ ὑπὸ τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου· εἶδον δὲ τοῦτο πολλὰκις καὶ ἐν καιρῷ ἡμέρας καὶ ἐν καιρῷ νυκτός. Εἶδον προίτι ὅτι ὁ σάκις κεκμηκώς τις νεοττός δὲν δύναται νὰ προωρήσῃ, ἀναπηθῶ εἰς τὴν βράχιν τῆς μητρός. »

Οἱ νεοσσοὶ πρὶν ἐκβῶσι τῶν φωλεῶν δὲν ἔχουσι τρίγας. Τὸ ῥύγχος αὐτῶν εἶναι βραγὺ καὶ πλατὺ, οὕτως ὥστε νὰ ἐκμυζῶσι καὶ ἀπομάστωσιν ευκόλως τὸ γάλα. Ὀλίγουσι δὲ ἀδικόπως μυζῶντες τὴν κοιλίαν τῆς μητρός αὐτῶν διὰ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ τῶν ὀπισθίων.

Δεκαπέντε ἢ εἴκοσι ἡμέρας μετὰ τὴν γέννησιν τῶν μικρῶν, ἀναφύονται εἰς τὸ σῶμα τῶν τρίγας, καὶ τότε μόνον δύναται νὰ κολυμβήσωσιν.

Οἱ ὀρνιθόρρυγχοι ἔχουσι τὴν ὄσφρητινλίαν ἀνεπτυγμένην, καὶ οὐτε τρώγουσιν, οὐτε πλησιάζουσι εἰς ἀν μὴ ὄσφρηθῶσι πρῶτον αὐτὸ ἢ ὕψις ὁμοῦς, καὶ ἡ ἀκοὴ αὐτῶν δὲν φαίνεται τόσω ὅσεται ὡς καὶ αἱ τῶν ἄλλων ζῴων. Κοιμώμενοι ἀπορροῦνται ὡς αἱ γαλαί, ὥστε ἡμιστάσους σφαίραν. Πολλὰκις δὲ καὶ ἀνακάθηται ὡς οἱ κύνας, στηρίζόμενοι ἐπὶ τῶν κέρκων αὐτῶν, καὶ κρεμαμένους ἔχοντες τοὺς ἐμπροσθίους πόδας. Μόνον τῶν ἀρρένων οἱ ὀπίσθιοι πόδες εἰσι γαμφιώνυχες.

Ὁ αὐτὸς περιηγητὴς λέγει ὅτι οἱ ὀρνιθόρρυγχοι δὲν εἶναι ἀφυσὶς ὅσον ὑποθετεῖ ὁ ὀλέπων τὸ δύσμορον καὶ οὕτως εἶπεῖν ἀκατέργαστον τῶν σωματιῶν αὐτῶν διότι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν τοὺς ὁποίους κατέστησε τήλασσους, τοσούτω ἐγένοντο ἡμεροὶ, ὥστε στηρίζοντες πολλὰκις τὴν βράχιν αὐτῶν εἰς τὸν ποταμὸν ἀνεπηθῶν εἰς τὴν κλίσην τοῦ. Ἄλλοτε δὲ καὶ τροφήν ἐλάμβανον ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ κυρίου τῶν.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΑΛΛΑΣ ΝΟΗΤΙΚΑΣ ΑΥΝΑΜΕΙΣ (*).

— 0 —

Ἵσαί τυχὸν ἀνέγνωσαν τὰ ὑφ' ἡμῶν πρότερον ἐκδοθέντα, δὲν ἀγνοοῦσιν ὅτι τὸ περὶ πρῶτων ἐνοιῶν ζήτημα ἐθεωρήσαμεν ὡς τὸ σημαντικώτατον ὅσον ἐπιλαμβάνεται ἡ φιλοσοφία, καθότι ἐκ τῆς διαφορῆς λύσεως αὐτοῦ προήλθε, κατ' ἡμᾶς, καὶ ἡ διάφορος τῆς τιμιωτάτης τῶν ἀνθρωπίνων μαθησῶν τύχη κατὰ τὴν ἀρχαίαν καὶ μέσην καὶ νέαν ἱστορίαν. Προτιθέμενοι δὲ νὰ συνεισφέρωμεν καὶ ἡμεῖς τὸ κατὰ δύναμιν πρὸς λύσιν τοῦ οὐσιωδεστάτου συνάμα δὲ καὶ δυσκολωτάτου τούτου προβλήματος, ἐταλμήσαμεν νὰ υποβάλωμεν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ κοινοῦ τὸ ἐξαγόμενον τῆς ψυχολογικῆς μας μελέτης. Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἐνοιακῶς ὑποδεχθέντας τὰ πρῶτον ἡμῶν δοκίμιον, καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, τὰ μέγιστα ἐγνωμονοῦμεν, καὶ ὅλους εἰς τὴν ἀγαθὴν αὐτῶν διάθεσιν καὶ τὸν ὑπὲρ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλληνικῆς διανοίας ζῆλον ἀποδίδομεν τοὺς ἐπαίνους, δι' ὧν εὐηρεστήθησαν νὰ ἐνθαρρύνωσι τὰ πρῶτα βήματα ἡμῶν εἰς τὸ πολύμοχθον καὶ περικλεῆς ἄλλοτε στάδιον τῶν φιλοσοφικῶν ἀγώνων. Εἰς δὲ τὰς ἐπιμνήσεις, ὑπαγορευθεῖσας καὶ ταύτας ὑπὸ ἀραιοφρονος τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἐπιστήμης ἔρωτος, ἴσως χρησιμεύσῃ ὡς ἀπάντησις ἢ συνέχεια τῆς ἐν τῇ παραύτῃ διατριβῇ ἐκτεθησομένης θεωρίας.

Ἴνα δὲ ὑποδείξωμεν τὸν κρίνον τῶν συνδέοντα τὸ δεύτερον τοῦτο μέρος τῶν φιλοσοφικῶν μελετῶν μας μετὰ τοῦ πρώτου, ἀνάγκη νὰ ἐνθυμίσωμεν ὅτι τὰς πρώτας ἐνοιακῆς ἢ τὸ ἐκ τῶν προτέρων στοιχείων τῆς γνώσεως ἀνηγάγομεν εἰς τὴν ἰδέαν καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ὄντος, τὴν μὲν ἰδέαν ὁριωμένην ἀπ' ἀρχῆς ἐν ἡμῖν, ἀλλ' ὡς καθολικὸν καὶ ἀναγκαῖον τύπον ἐν τινι μερικῷ καὶ ἐνδεχομένῳ ὄντι πραγματοποιούμενον, καὶ πέντε ἔχουσιν ἐν αὐτῇ στοιχεῖα, τὴν ὑπόστασιν, τὴν μορφήν, τὴν σχέσιν, τὸν τόπον καὶ τὸν χρόνον· τὰς δὲ ἀρχὰς τρεῖς οὖσας, καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς ἰδέας ἀναποσπάστους καὶ ἀπ' ἀλλήλων. Εἶναι δὲ αὐταὶ ἡ τῆς ταυτότητος, ἡ τῆς αἰτιότητος καὶ ἡ τῆς τελεότητος, δι' ὧν τὴν τε ὑπαρξίν τῶν ὄντων, καὶ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν πρὸς δι' ὄρον αὐ-

(*) ΣΗΜ. ΤΗΣ ΔΙΕΥΘ. Ἡ Π α ν ο ρ α θεωρεῖ αὐτὴν εὐτυχῆ ὁσάκις χρησιμεύει ὡς ὄργανον εἰς τὸ νὰ κοινωθῇ καὶ τῶν ἐντὸς τῆς ἑλευθέρας Ἑλλάδος ὁμογενῶν ἔργα, ἐπιμαρτυροῦσα οὕτως εἰπεῖν τὴν πανταχοῦ γενουμένην πρόδοσιν. Τὴν εὐτυχίαν δὲ ταύτην συνασπάζεται εἰς μέλλον, ὅτι οἱ συγκαταβαίνοντες νὰ εὐμῶσιν αὐτὴν διὰ πνευματικῆς συμβουλιῆς, καταπέσσονται ὡς ὁ συγγραφεὺς τῆς ἀνωτέρου διατριβῆς καὶ ὁ Κ. Σ. Ζαμπίλλιος, ὅστις ἐτήροποιετ' ἡμῶν καὶ ὀλομεν καὶ αὐθις δημοσιεύσει πραγματείας, μετὰ τῶν ἡμετέρων τῆς Ἑλληνικῆς διανοίας.

μενον θετικόν, και γενικώς παραδεδεγμένον. Τούτους δὲ ἐνομοίσαμεν ὅτι εὐρομεν ὄχι εἰς τὰς ἀπειλεις, συγκεχυμένας και μᾶλλον ἢ ἦττον ἀσφαλῆτους θεωρίας τοῦ Ἀριστοτέλους, τοῦ Χιούμη, τοῦ Ρείδου, τοῦ Δύγαλ Στουάρτου και ἄλλων, ἀλλ' εἰς αὐτὴν τὴν κατὰ τὴν ἰδέαν και τὰς ἀρχὰς τοῦ Ὀντος συμπλοκὴν τῆς διανοίας· διότι παρατηρήσαμεν ὅτι αἱ ἐννοιαὶ συζευγνύονται ἢ κατὰ τὴν σχέσιν ἢ ἔχρυσιν ἢ ὑπόστασις και ἡ μορφή πρὸς ἀλλήλας, ἢ κατὰ τὰς σχέσεις τῆς ἐν τόπῳ συνεχείας, και ἐν χρόνῳ συνυπάρξεως, ἢ κατὰ τὰς ποικίλας σχέσεις τῶν ὄντων πρὸς ἀλλήλα, εἴτε ἐνεργείας και ἀντενεργείας, εἴτε ὁμοιοτήτος και ἀναλογίας, ἢ διαφορᾶς και ἐναντιότητος, ἢ, τελευταίον, κατὰ τὰς σχέσεις τῶν ἐξωτερικῶν δηλώσεων τῶν ὄντων πρὸς αὐτὰ τὰ ὄντα, τῶν λέξεων δηλαδή πρὸς τὰς ἐννοιας, τῶν σημείων πρὸς τὰ σημαινόμενα. ἴστε, πᾶσαι αἱ συζευκτικαὶ τῶν ἐννοιῶν σχέσεις ἀνάγονται και αὐταὶ εἰς τὸν λόγον και εἰς τὰς σχέσεις τῶν στοιχείων του.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ σύζευξις εἶναι ὁμολογουμένως ὁ ἐσπεριότερος ὅρος τῆς μνήμης, ἐκ τῆς περὶ συζεύξεως θεωρίας ὠδηγήθημεν ἐνὰ λύσασιν, εἰ δυνατὸν, και τὸ περὶ τοῦ αἰτίου τῆς μνήμης δυσκολώτατον και ἐπὶ τοσοῦτον ἀμφισβητούμενον ζήτημα. Καὶ εἰ μὲν ὑλικῶς θέλομεν νὰ ἐξηγήσωμεν τὸ παράδοξον και μυστηριώδες τοῦτο φαινόμενον τῆς εἴτε ἀκουστικῆς εἴτε ἑκουστικῆς ἀνανώσεως ἐννοιῶν και αἰσθημάτων, ἄτινα πρὸ πολλοῦ φαίνονται ἐξαιρεθέντα τοῦ πνεύματος, ἀνάγκη βεβαίως δὲν ἔχομεν νὰ προστρέξωμεν εἰς τι προὔπαχον και ἐκ τῶν προτέρων στοιχείων, διότι τότε ὁ νόμος δι' οὗ αἱ ἰδέαι συνδέονται πρὸς ἀλλήλας, και ἀμοιβαίως προκαλοῦνται ἀνενομήτως διὰ τῆς μνήμης, οὐδὲν ἕτερον εἶναι εἰμὴ αὐτὸς ὁ σύνδεσμος, αὐτὴ ἡ σύμφυσις τῶν μορίων τῆς ἐγκεφαλικῆς ὕλης. Ἀλλὰ τὸ ἀνεπαρκὲς τῆς ἐξηγήσεως ταύτης πρὸ πολλοῦ ἀπεδείχθη. Καὶ ὡς πρὸς τὸ πνευματικὸν αἰτίον τῆς μνήμης, ἀπὸ Ἀριστοτέλους και Λεϊβνίτιου μέχρι τῶν ἡμερῶν μας, ὁ αὐτὸς δισταγμὸς ἐπικρατεῖ και ἡ αὐτὴ ἀβεβαιότης, ἄτινα χαρακτηρίζουσι και τὰς περὶ συζεύξεως θεωρίας. Ἐφάνη δὲ εἰς ἡμᾶς, ὅτι τὸ αἰτίον τῆς μνήμης ἔπρεπε νὰ ἦναι στοιχείον τι ἐκ τῶν προτέρων, πᾶντοτε παρὸν εἰς τὸ πνεῦμα, εἴτε ἔχομεν αὐτοῦ συνείδησιν εἴτε μὴ, και πάντοτε εἴτε ἐν γνώσει εἴτε ἐν ἀγνοίᾳ ἡμῶν, ἐνεργοῦν και συμπληροῦν ἢ ρυθμίζον τὴν ἐνεργείαν τῶν νοητικῶν δυνάμεων. Καὶ καθὼς εἶδομεν ὅτι ἡ ἀντίληψις δὲν εἶναι πλήρης εἰμὴ διὰ τοῦ λόγου, ὅτι ἡ ἀφαιρεσις, ἡ γενικεύσις και ἡ ἐπαγωγὴ δὲν τελοῦνται εἰμὴ πάλιν διὰ τοῦ λόγου, διότι οὗτος παρέχει και τὴν πρωταρχικὴν ἐννοιῶν πάσης κατατάξεως, και τὰς ἀρχὰς, δι' ὧν ἐπαγόμεθα εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀντικειμενικῆς τάξεως τῶν ὄντων, ἥτις τῇ ἐν ἡμῖν λογικῇ τάξει ἀντιστοιχεῖ, ὡσαύτως ἐνομοίσαμεν ὅτι, ἐνεκα τῆς στυγατικῆς σχέσεως τῆς μνήμης πρὸς τὰς προηγουμένας νοητικὰς δυνάμεις, τὴν ὁποίαν συν τοῖς ἄλλοις και αὐτὴ ἡ θεωρία τῶν τελειοποιητικῶν μέσων τῆς μνή-

μης ἀποδεικνύει, ἐνεκα τῆς ἀνάγκης στοιχείου τινὸς και κέντρου διηλεκτικῶν ἐν τῷ πνεύματι ἐνεργοῦντος, και οὐ μόνον ἐν αὐτῷ συνενοῦντος πάσας τὰς ἐννοιας, ἀλλὰ και συμπληροῦντος αὐτὰς και διατάττοντος κατὰ τὴν φυσικὴν και λογικὴν αὐτῶν τάξιν, αὐτὸ τοῦτο τὸ στοιχείον ἔπρεπε νὰ ἦναι και τὸ αἰτίον τῆς μνήμης, και ἐπομένως, εἰ και δὲν ἐδυνήθημεν νὰ διαφωτίσωμεν και προσδιορίσωμεν ὅλους τοὺς μυστηριώδεις νόμους τῆς θαυμαστῆς ταύτης δυνάμεως, δὲν ἐδιστασόμεν ὁμῶς νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι μόνη ἢ περὶ λόγου θεωρία ἠδύνατο νὰ εὐκολύνῃ και νὰ ἐπιτεύσῃ τὴν τὸσφ ἀναγκαίαν, και ἐπὶ τοσοῦτον προσδοκωμένην ταύτην ἐξήγησιν.

Τέλος ἡ φαντασία, ἡ μαγικὴ ἐκείνη δύναμις, ἥτις φαίνεται ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἀνεξάρτητος, και ἀνεπίδεκτος συστηματικῆς θεωρίας, ἤθεε και αὐτὴ νὰ ὑποταχθῇ εἰς τοὺς νόμους τῆς ἀνωτάτης και κυριαρχικῆς τοῦ πνεύματος δυνάμεως. Καὶ τῷ ὄντι, μολονότι ἡ φαντασία κατὰ τοῦτο διακρίνεται τῶν ἄλλων δυνάμεων, καθ' ὅσον προσθέτει στοιχεῖα ἴδια εἰς τὰ ἐξαγόμενα τῆς ἀντίληψης, τῆς συνειδήσεως ἢ τοῦ λόγου, οὐχ ἦτον ὁμῶς ἡ προσθήκη αὐτῆ δὲν ἄλλοιόνη τὸν θεμελιώδη τύπον τῆς διανοίας. Ἡ φαντασία, ἡ τε εἰκαστικὴ λεγομένη, δι' ἧς ζωηρῶς παριστάνονται εἰς τὸ πνεῦμα τὰ παρόντα, τὰ παρελθόντα ἢ τὰ μέλλοντα, και ἡ ποιητικὴ, δι' ἧς ἐξ ὧν ἔχομεν στοιχείων νέα ἀντικείμενα δημιουργοῦνται μὴ ὑπάρχοντα ἐν τῇ φύσει, και κατὰ τὴν μίαν και κατὰ τὴν ἄλλην τῶν τοσοῦτων διαφορῶν λειτουργιῶν τῆς, δὲν ἀντιβαίνει εἰς τοὺς γενικὸς νόμους τοῦ πνεύματος. Καὶ κατὰ μὲν τὴν πρώτην εἶναι πρόδηλον, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν, φαντασία ἀνευ λογικότητος, φαντασία μὴ ἐκφράζουσα τὴν ἐννοιαν και τὰς ἀρχὰς τοῦ ὄντος, εἶναι παραφροσύνη. Καὶ μάλιστα ἐάν τὸ ἴδιον τῆς ποιητικῆς φαντασίας ἀντικείμενον εἶναι τὸ ἰδανικόν, ὅπερ διὰ τοῦ πραγματικοῦ δηλοῦται, και πραγματοποιεῖται και ἐν τῇ φύσει και ἐν τῇ καλλιτεχνίᾳ, φανερόν ὅτι τὸ ἰδανικὸν τοῦτο δὲν εἶναι εἰμὴ αὐτὸς ὁ ἀνώτατος και αἰδιος και ἀνεξάντητος τύπος πάσης λογικότητος, και ἐντεῦθεν αἱ πᾶσαι μεταξὺ ἐπιστήμης και καλλιτεχνίας, μεταξὺ ἀληθοῦς και καλοῦ και ἀγαθοῦ σχέσεις, αἰτίνας διαφωτίζονται διὰ τῶν μεταξὺ λόγου και φαντασίας ὑπαρχουσῶν, τὰς ὁποίας, ὅτιον ἠδυνάμεθα, ἐπειράθημεν νὰ προσδιορίσωμεν.

Μὲ τὴν περὶ φαντασίας διδασκαλίαν τελειώνει ἡ περιγραφή και μελέτη τῶν νοητικῶν δυνάμεων, διότι παρὰ ταύτας ἄλλας δὲν εὐρομεν ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ πνεύματι. Καὶ ταύτας δύνανται εἰς εὐκόλως νὰ ἀναγάγῃ εἰς ὀλιγωτέρας. Ἀλλ' ὅπως δὴ ποτε, προφανῆς εἶναι ὁ σύνδεσμος αὐτῶν σύνδεσμος, ἡ ἐνδοτικότητα ἐκείνη ἐνότης, δι' ἧς αἱ δυνάμεις αὐταὶ παριστάνονται ὡς προσόντα μᾶς και τῆς αὐτῆς ὑποστάσεως, και οὐχ ἦτον προφανῆς, ἐλπίζομεν, ἢ κοινὴ αὐτῶν ὑποταγὴ εἰς τὴν ἀνωτάτην δυνάμιν τοῦ λόγου.

Και τοῦ μὲν ἐνδεκαθέτου λόγου αὐτὴ εἶναι

ἡ φύσις, ἡ οὐσία και ὁ ὄργανισμός, αὐταὶ αἱ ἐννοιαὶ και αἱ ἀρχαί, τὰς ὁποίας παρέχει, τὰς ὁποίας δὲν λαμβάνομεν ἐξ ὧθεν, ἀλλὰ διὰ τῆς συνειδήσεως ἀνακαλύπτομεν ἐν αὐτῷ, τὰς ὁποίας ἕκαστος ἡμῶν φέρει ἐν αὐτῷ· μᾶλλον ἢ ἦτον ἀνεπτυγμένας διὰ τῆς σκέψεως και τῆς ἐπιστήμης, ἀλλ' ὄν οὐδεὶς εἶναι παντελῶς ἀμοιρος, καθ' ὅσον συνιστῶσιν αὐτὴν τὴν διακρίνουσαν ἡμᾶς τῶν ἄλλων ἕνων λογικότητα· αὐταὶ ἐπὶ τέλους αἱ σχέσεις δι' ὧν ἡ θαυμαστὴ αὐτὴ δύναμις φωτίζει και διέπει τὰς ἄλλας, και εἶναι ὁ κύριος και ἀχώριστος χαρακτήρ τῆς νοητικῆς ἡμῶν ὑποστάσεως, ὅ ἔστι, τῆς ψυχῆς μας. Αὐτὴ ἐπομένως δὲν ἔχει μόνον τοὺς γραμμικῆς τῆς ἐνότητος, ταυτότητος και ἀντενεργείας, τοὺς ὁποίους συνήθως ἀποδίδουσι εἰς αὐτὴν οἱ ψυχολόγοι, ἀλλ' ἔχει και ἕτερον ἐπὶ πάντων και ὑπὲρ πάντας εὐγενέστατον και προφανέστατον χαρακτήρα, τὴν λογικότητα· και ἐν τῷ διὰ τῆς προσωπικῆς ἀρχῆς ὑποκινεῖ τὰς νοητικὰς δυνάμεις, ἐγείρουσα αὐτὰς μισροτρόπως και καθιστῶσα δραστηριωτέρας και ἐνεργεστέρως, ρυθμίζει και συμπληροῖ τὴν ἐνεργείαν αὐτῶν διὰ τοῦ λόγου, ὡστε ἐδυνήθημεν ἐπὶ τέλους νὰ ὀρίσωμεν τὴν ψυχὴν λογικὴν ὑπόστασιν, μίαν, ταυτούσιον, ἐνεργὴν, ἔχουσαν αὐτῆς συνείδησιν, και δι' ἰδίων δυνάμεων νοοῦσαν τὰ ἄλλα πάντα.

Ὁ δὲ προφορικὸς λόγος, ἀπόρροια και εἰκὼν τοῦ ἐνδιάθετου, τὰ αὐτὰ ἔχει στοιχεῖα ἐκφραζόμενα διὰ μέσου διαλέκτων, διαφορῶν μὲν κατὰ τὴν λεκτικὴν ὕλην, ἀλλ' ὁμοίων κατὰ τοὺς πρώτους και θεμελιώδεις και καθολικοὺς τύπους, καθ' οὓς ἡ ποικιλία τῆς ὕλης ὑπάγεται εἰς τινὰ τυπικὴν ἐνότητα ἀντιστοιχοῦσαν εἰς τὴν ἐν πᾶσι τυπικὴν ταυτότητα τοῦ λόγου.

Οὐδὲ ἄλλως ἠδύνατο νὰ ἦναι τὸ πρᾶγμα. Τῶνόντι, ἡ φυσικὴ λεγομένη διάλεκτος, ἡ μόνον διὰ τοῦ χρώματος τοῦ προσώπου, διὰ τῆς ἐκφραστικῆς δυνάμεως τοῦ ὀφθαλμοῦ, διὰ χειρονομιῶν και ἀνάρθρωτων φθόγγων δηλοῦσα τὰ ἐντὸς τῆς ψυχῆς, τὰς βουλὰς μόνον και τὰ πάθη ἠδύνατο νὰ φανερώσῃ ἀνεπαρκῆς οὕσα πρὸς ἀκριβῆ και εὐκρινῆ δηλώσιν ἰδεῶν και διανοημάτων. Ἡ δὲ τελειοποίησις και ἀνάπτυξις αὐτῆς, ἡ ἴαν ἀκέρως τυχνητῆ λεγομένη διάλεκτος δὲν μορφοῦται εἰμὴ διὰ τινος ἀκριβεστερου προσδιορισμοῦ τῶν λεκτικῶν σημείων πρὸς δηλώσιν τῶν ἐσωτερικῶν καταστάσεων, ὅστις προϋποθέτει ἐξ ἀνάγκης ἀκριβεστεραν αὐτῶν ἀναλύσιν, και ἐπομένως ἀφαιρέσιν. Καὶ τῶνόντι, ἀφηρημένα εἶναι αἱ πλείσται τῶν λέξεων, και ἐπειδὴ ἡ ἀφαιρέσις δὲν γίνεται εἰμὴ διὰ τῆς ἰδέας και τῶν ἀρχῶν τοῦ ὄντος, ὅ ἔστι, διὰ τοῦ λόγου, οὗτος ἐμελλεν ἐξ ἀνάγκης νὰ παρέξῃ τὸν τύπον οἰαδῆποτε διαλέκτου. Καὶ τοῦτο ὄχι μόνον ἐκ τῶν προτέρων, ἀλλὰ και ἐκ τῶν ὑστερῶν ἀποδεικνύεται, διότι πραγματικῶς ὄλα τὰ μέρη ἀλούμενα τοῦ λόγου εὐκόλως ἀνάγονται εἰς τὰ πέντε στοιχεῖα τῆς ἰδέας τοῦ ὄντος, διότι ἐκφράζουσι ἢ ὄντα, ἢ μέρη αὐτῶν, ἢ σχέσεις, ἢ προσδιορισμοὺς, ἢ τοπικὰς και χρονικὰς ἐννοιας. Εἰς δὲ τὰς τοῦ ὄντος ἀρχὰς ὡσαύτως ἀνάγονται οἱ πάντοτε συλλο-

γισμοί, ὅς δια τῶν προτάσεων ἐκφέρουσι ὅσα, τὰ ὄντα, ὡσα προτάσεις, ἐν τῇ φύσει, παρέχει τὸν τύπον οἰαδῆποτε κρίσεως και προτάσεως, αἱ δὲ τῷ ὄντος ἀρχαί παρέχουσι τὴν πηγὴν οἰαδῆποτε συλλογισμῶν και οὕτως, ὄχι μόνον ἡ τοῦ ἐνδιάθετου και τοῦ προφορικῶ λόγου ταυτότης ἀριδῆλως ἀποδεικνύεται, ἀλλὰ και ἡ τῆς γενικῆς γραμματικῆς θεωρίας διαφωτίζεται και φιλοσοφικῶς δύναται νὰ προσδιορισθῇ, και αὐτὴ τέλος ἡ θεωρία τῆς κρισεως, ἡ τοσαύτας δυσκολίας παρασχόσα εἰς τοὺς ψυχολόγους, σαφηνίζεται και ἀσφάλῃτος ἀπορρέει ἐκ τῆς πρώτης λογικῆς θεωρίας.

Καὶ ταῦτα μὲν εἶναι ὅσα κατὰ τὸ παρὸν ἐξηγήσομεν ἐκ τοῦ πρώτου μέρους τῶν παραδότων μας, και λίαν συνοπτικῶς ἐτολμήσαμεν νὰ ὑποβάλωμεν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δημοσίου. Εὐέλπιζόμεθα δὲ εἰς αὐτὰ και τὰ ἐξαγόμενα τῆς περὶ τὰς ἄλλας φιλοσοφικῆς ἐπιστήμης ἀσθενεστάτης ἡμῶν μελέτης, τὰ ὁποία δὲν παύομεν θέτοντες ὑπ' ἑμῖν τῶν φιλότατων ἡμῶν δμιλητῶν, τότε ἴσως ἢ μέθοδος, τὴν ὁποίαν ὡς προγονικὸν και ἀνεξάντητον πλοῦτον παρέδωκαν εἰς ἡμᾶς οἱ πατέρες τῆς ἐπιστήμης, οἱ και περὶ τοῦτου πρώτοι και μόνοι τῆς οἰκουμένης διδασκαλοὶ, ἀπεδέχθησαν δὲ οἱ ἐμμερονεστεροι τῆς νέας φιλοσοφίας ἀνακαινισταὶ και ἐρμηνεῖς, ἴσως, λέγομεν, ἢ μέθοδος αὐτὴ φανῆ τότε ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην συντελεστικὴ πρὸς μόρφωσιν τῆς ἀληθοῦς φιλοσοφίας, ἥτις ἀνακαλύπτουσα τὴν λογικὴν και ἠθικὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου και τὰς πρὸς τὸν Θεὸν και τὸν κόσμον σχέσεις αὐτοῦ, και τὴν ἀτομικὴν ἀνάπτυξιν τελειοποιεῖ, και τὴν ἐνημερίαν τῆς καινοῦνης παγίονει, και τὴν ἀνωθεν ἀποκεκαλυμμένην ἀλήθειαν εὐσεβῶς ἀποδέχεται, και ἐπὶ μᾶλλον και μᾶλλον βεβαίως και στηρίζει.

Κερκύρα, τῆ 30 Ἀπριλίου 1856.

Π. ΒΡΑΪΛΛΑΣ ΑΡΜΕΝΗΣ.

ΠΑΝΘΥΣΜΟΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

—o—

Τὸ ἐπὶ τῶν ἑσωτερικῶν ὑπουργείων ἐξέδοτο τὴν 17 Ἀπριλίου διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, Πίνακα περιέχοντα τὸν πληθυσμὸν τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸ 1855 ἔτος.

Ἐξ αὐτοῦ πορίζομεθα τὰς ἐξῆς εἰδήσεις:

α — ὅτι τὸ βασιλεῖον τῆς Ἑλλάδος συγκροτεῖται ἐκ δέκα νομῶν.

β — ὅτι αἱ δέκα νομοὶ συγκροτοῦνται ἐκ τεσσαράκοντα και ἐννέα ἐπαρχιῶν.

γ — ὅτι αἱ τεσσαράκοντα και ἐννέα ἐπαρχαὶ συγκροτοῦνται ἐκ διακοσίων και ἑκοσμήκοντα πέντε δήμων· και

8' — ότι ο πληθυσμός όλων τούτων των νομών επαρχιών και δήμων αναβαίνει εις 1,043,153 ψυχών.

Ο Πίναξ ούτος, μεταξὺ τῶν ἄλλων στηλῶν, περιέχει καὶ στηλὴν παρατηρήσεων· ἀλλ' αὐτὴ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους μένει λευκὴ· ἐνῶ αἱ λοιπαὶ εἰσὶ πλήρεις ἀριθμῶν. Καὶ ὅμως ἦτο ἀναγκαῖον νὰ γνωρίζωμεν ποθεν φέρονται εἰπεῖν προήλθον αἱ μετρώσεις τοῦ πληθυσμοῦ, μερῶν τινῶν.

Ὁ δήμος τῶν Ἀθηνῶν εἶχε τὸ 1855 ἔτος 222, δημότας ὀλιγωτέρους τῶν τοῦ 1854. Ποθεν αὐτὴ ἡ ἔλλειψις; ἐκ τῆς χολέρας ἢ ἐξ ἄλλης τινὸς αἰτίας; Ἀλλ' ἡ χολέρα ἐξέρισεν ἐπιπλείστους ἴσων κάτοικοι ἄλλων δήμων ἢ ξένοι;

Τοιαύτας ἐλαττώσεις βλέπομεν καὶ εἰς ἄλλους δήμους, ὡς εἰς τὸν τῆς Λεσβείας, Λαμίας, Μεταλογίου, Παιφίας, Οἰνιάδος, Πατρῶν κ.λ. Ὁ Πίναξ οὗτος σιωπᾷ ποθεν προσέκυψαν.

Ἀριθμῶν τῶν πληθυσμῶν τῶν δήμων (τοὺς δημότας ὑποθέτομεν) δὲν λέγει ὁ Πίναξ ἂν ἐν αὐτοῖς ὑπάρχει καὶ πληθυσμὸς κινητῶν (population floating) καὶ πόσος. Ἡ ἐπισημείωσις αὐτῆ, εἰς τινὰς σούλαρχιστον ἐξ αὐτῶν, ὡς εἰς τὸν τῶν Ἀθηνῶν, τῶν Πειραιῶς, τῆς Ἑρμοπόλεως, καὶ τινῶν τοιούτων ἄλλων, ἦτο ἀναγκαῖα.

Ἰδοὺ ὁ πληθυσμὸς κατὰ νομόν. Περιεργείας δεξιόθεν παραθέτομεν καὶ τὸν τοῦ 1854, εἰς τὸ γενικὸν δὲ ἄθροισμα καὶ τὸν πληθυσμὸν τεσσάρων ἄλλων ἐτῶν. Τὴν παραθεσιν ταύτην ἀρεῖται νὰ προσθέσῃ αὐτὸ τὸ ἐκδίδον τὸν Πίνακα ὑπουργεῖον, ἢ καὶ νὰ

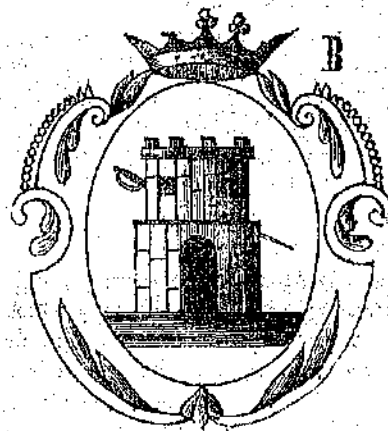
συγκεφαλαιώσῃ κατ' ἐπαρχίας ἢ κατὰ νομοὺς τῶν πληθυσμῶν τῶν δήμων ἀφοῦ ἀπαξ καθιέρωσε στήλας εἰς αὐτόν. Δὲν εἶναι ἀρκετὸν νὰ συσσωρευθῆ τις ἀριθμῶς, πρέπει καὶ αὐτοὺς ἐτι νὰ κατατάσῃ μετὰ τινος ἐπιστημονικῆς τάξεως, καὶ διὰ συγκρίσεων νὰ καταδεικνύῃ τὴν αὐξήσιν, τὴν μείωσιν καὶ τὴν ἀναλογίαν, ὥστε ὁ περιεργὸς ἢ ὁ καταγινόμενος εἰς πολιτειογραφικὰς ἐρεῦνας νὰ ἔχῃ πρόχειρα τὰ γινόμενα.

	1854	1855
Κουλάδας	139,183	139,337
Ἀρκαδία	125,634	125,860
Ἀχαΐα καὶ Ήλις	125,430	125,967
Ἀργολίς καὶ Κορινθία	108,886	109,477
Ἀκαρνανία καὶ Αἰτωλία	101,914	101,678
Μεσσηνία	99,866	100,757
Ἀττικὴ καὶ Βοιωτία	91,814	95,329
Δακρυονία	87,049	88,425
Φθιώτις καὶ Φωκίς	86,950	87,670
Εὐβοία	66,961	67,847
	1,037,207	1,043,153

Ἐγένετο ἄρα αὐξήσις κατὰ τὸ 1855 ἔτος, 5856 ψυχῶν.

τὸ μὲν 1821 ἔτος, κατώρουν ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι 675,616 χριστιανοί, τὸ δὲ 1832, 712,608, τὸ 1842, 853,003, καὶ τὸ 1852, 1,002,118.

Τὸ Ἑλληνικὸν λοιπὸν βασιλεῖον ἀπὸ τοῦ 1832 μέχρι τοῦ 1855, ἦτο ἐντὸς 23 ἐτῶν, ἀπέκτησε 330,545 ψυχῶν, ὃ ἔστι δεκαπέντε περίπου χιλιάδας κατ' ἔτος.

ΠΕΡΙ ΟΙΚΟΣΗΜΩΝ.

Λέων ὁ Συμμερίπας (Lion Sommerive ἢ Summaripa) ἔχων τὴν καταγωγὴν ἐκ Λιγυουαδόνης, ἦλθεν ἐκ Βεράνης εἰς Πελοπόννητον, ὅπου ἐνυμφεθῆ τὴν θυγατέρα Γουλιέλμου τοῦ Βιλαρδάνου· καὶ ἔαχε

πρεῖς υἱοὺς, α) Λεωνίλου (Lionello) ἑνυμφεθῆτα τὴν θυγατέρα τοῦ Κόμητος τῆς Κεφαλληνίας, β) Νικόλαον, τὸν ἑνυμφεθῆτα τὴν θυγατέρα τοῦ Κόμητος φραγκίστου Βεζιλάκου, καὶ γ) Φραγκίστου, πρὸ

χειρισθέντα Καρδινάλιον. Ὁ υἱὸς τοῦ Λεωνίλου, Γασκαρις τούνημα, ἐνυμφεθῆ τὴν Μαρίαν ἀπόγονον Μάρκου Σανούλου Δουκὸς τοῦ Ἀρχιελάγου, καὶ ἔλαβεν εἰς προίκα τὰς νήσους Πάρον καὶ Ἀντίπαρον ὧν ἀνηγορεύθη Κύριος. Οὕτω πάλιν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Κορσίνο, ἑνυμφεθῆ εἰς προίκα τὴν νῆσον Ἄνδρον ἧς ἀνηγορεύθη ὡσαύτως Κύριος. Τούτου οἱ διάδοχοι διετήρησαν τὴν κυριότητα τῆς Ἄνδρου μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν κατακτήσεως αὐτῆς. Τῆς οἰκογενείας δὲ ταύτης ἀνήκει τὸ ὑπὸ στοιχ. Α' οἰκόσημον.

Τὸ δὲ ὑπὸ στοιχ. Β' τῆς ἑξ' Ἰσπανίας καταγομένη οἰκογενεῖα Δελένδα (Delenda).

I. ΔΕΚΙΓΓΑΛΛΑΣ.

ΑΓΓΕΛΙΑ

ΠΕΡΙ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΤΟΥ ΔΕΣΚΑΝΗΠΟΥ.

Περιοδικῶν συγγράμματος τῆς ἐν Ἀθήναις ἰατρικῆς εταιρίας.

—ο—

Ἐκ τῆς κατωτέρω ἀγγελίας μανθάνομεν εὐχαρίστως, ὅτι ἡ πρὸς καιρὸν διακοπιεῖσα ἐκδοσις τοῦ περιοδικῶν συγγράμματος τῆς ἐν Ἀθήναις ἰατρικῆς εταιρίας ὁ Ἀσκληπιός, ἐπαναλαμβάνεται. Χαίρομεν δὲ περὶ τούτου τόσῳ μᾶλλον ὅσω τοιαῦτα συγγράμματα, τοῦτο μὲν διευκολύνοντα τὰς μελέτας τῶν σπουδάζοντων, τοῦτο δὲ δίδοντα ἀφορμὴν πρὸς τοὺς ἡμετέρους λογίους νὰ ἐκθέτωσι καὶ ἐπιγράφως τὰς περὶ τὴν θεωρίαν καὶ τὴν πρᾶξιν σκέψεις καὶ παρατηρήσεις αὐτῶν, τιμῶσι τὴν Ἑλλάδα. Ἐξ αὐτῶν ἡ Εὐρώπη πληροφορεῖται ὅτι δὲν καταγινόμεθα εἰς μόνον πολιτικὰς ἢ μᾶλλον προσωπικὰς ἐριδας, ἐριδας ἀπαίσιας, καὶ ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς νοῦς, καλλιεργούμενος μάλιστα καὶ χειραγωγούμενος ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης, διατηρεῖ τὴν ἀρχαίαν αὐτοῦ ἰκανότητα τοῦ νὰ ἐμβατεύῃ καὶ εἰς τὰ δυσκολώτερα ζητήματα.

Ἐκ τῆς πρώτης αὐτῆς συστάσεως ἡ ἐν Ἀθήναις ἰατρικὴ εταιρία ἐψηφίσθη τὴν ἐκδοσιν περιοδικῶν συγγράμματος, ὁ Ἀσκληπιός, ἀναθεῖσα τὴν σύνταξιν αὐτοῦ εἰς τέσσαρας τῶν συνεταίρων. Ἡ τῆς ἐπιστημονικῆς γλώσσης μὲν ὡς καὶ τῶν ἰατρικῶν ἀνακαλύψεων διακοίνωσις, πρὸς δὲ καὶ οἱ ὀλίγοι πρωτότυποι διατριβαὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι διασημοτέρων ἰατρῶν, ἄξιον τοῦ προσορισμοῦ αὐτοῦ ἀνεδείξαν τὸ σύγγραμμα. Ἐρξάτο δ' οὕτω καὶ ἡ πρὸς τὰς ἐπιστημονικὰς ἐρεῦνας τάσις, καὶ πραγματικῆς προόδος τῶν ἰατρικῶν γνῶσεων ἐγένετο· οὐ μὴν

ἀλλὰ καὶ πολλὰ τῶν ἐγγυωρίων ἐμπειριῶν καὶ τῶν μεταλλικῶν υδάτων ἢ ἐρέυνα, τῶν ἐνδημιῶν καὶ τινῶν εἰδικῶν νοσημάτων ἢ φύσις· προτίθεντο τῆς μελέτης τῶν ἰατρῶν. Ἀλλ' οὐ σμικρὰν τὴν ζημίαν ἐπήνεγκεν ἡ διακοπὴ τοῦ συγγράμματος, ἐν ᾧ μάλιστα χρόνῳ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν συνεταίρων ἐπιβῆκε, καὶ πολλοὶ συναδέλφοι, οἳ μὲν ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς Πανεπιστημίῳ, οἳ δὲ καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἄριστα παιδευθέντες, ἡμέτεροι κοσμοποῖ τὸν κύκλον τῶν Ἀσκληπιῶν, ἅπαντες πρὸς ἐπιστημονικὰς ἐρεῦνας ὀργῶντες ταῦτα συνιδούσα ἡ ἰατρικὴ ἐταιρία ἐν τῇ κατὰ τὴν 5 Ἀπριλίου ε. ε. συνεδριάσει, παρήλασε ἀπαφῆματο περὶ τῆς ἐξακολουθήσεως τῆς ἐκδόσεως τοῦ Ἀσκληπιό· τὴν δὲ σύνταξιν αὐτοῦ ἀνέθηκε τοῖς ΚΚ.

- Δ. ΑΙΓΙΝΙΤΗ, Καθηγητῆ τῆς εἰδικῆς παθολογίας καὶ θεραπευτικῆς.
- Α. ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗ, Διευθυντῆ τοῦ ὀφθαλμοκομείου καὶ Καθηγητῆ τῆς ὀφθαλμιατρικῆς.
- Θ. ΑΦΕΝΤΟΥΑΝΗ, Καθηγητῆ τῆς παθολογικῆς καὶ γενικῆς Ἀνατομίας.
- Σ. ΚΡΙΝΩ, Φαρμακοποῦ καὶ Ἰατροτεχνουργῆ.
- Β. ΣΙΔΩ, Ἐπιταγῆ τοῦ Βασιλικοῦ Στρατοῦ.
- Σ. Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΩ, μέλτι ἀντιπροσέλλου πολλῶν ἰατρικῶν Δ. ΟΡΦΑΝΙΔΗ, Ἀντιπρόδρου τῆς ἰατρικῆς εταιρίας.
- Γ. ΠΡΙΝΑΡΗ, Καθηγητῆ τῆς γενικῆς νοσολογίας καὶ ὀφθαλμολογίας.

Πεποιθότες οὗτοι, οὐ μόνον τῇ ἀρωγῇ τῆς εταιρίας, ἀλλὰ καὶ τῇ συμπράξει ἀπάντων τῶν Ἑλληνικῶν ἰατρῶν, ἐπιλαμβάνονται προθύμως τοῦ ἔργου. Συναδὰ δὲ τῇ ἀποφάσει τῆς εταιρίας καταχωροῦσθαι ἐν τῷ Ἀσκληπιῳ·

- α.) Τὰ πρακτικὰ τῆς ἐν Ἀθήναις ἰατρικῆς εταιρίας.
 - β.) Αἱ τῆς εταιρίας ὑποβαλλόμενα καὶ παρ' αὐτῆς πρὸς τύπωσιν ἐγκρινόμενα ἐπιστημονικὰ διατριβαί.
 - γ.) Αἱ ἀπ' εὐθείας πρὸς τοὺς συντάκτας ἀποστέλλόμενα ἐπιστημονικὰ πραγματεῖαι.
 - δ.) Ἐπισημῶν τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐκδιδόμενων ἰατρικῶν καὶ φαρμακευτικῶν ἐφημερίδων.
 - ε.) Αἱ περὶ τὴν ἰατρικὴν ἐν γένει καὶ τὴν δημοσίαν ὑγίαν πράξις τῆς Κυβερνήσεως, καὶ αἱ τῶν παρ' ἡμῖν στρατιωτικῶν Νοσοκομείων καὶ θεραπευτηρίων ἐκθέσεις.
 - ς.) Αἱ ἐν Ἑλλάδι γινόμενα μετεωρολογικὰ παρατηρήσεις.
 - ζ.) Τὰ περὶ τὴν φαρμακευτικὴν καὶ τὰς σχετικὰς πρὸς τὴν ἰατρικὴν φυσικὰς ἐπιστήμης.
 - η.) Βιβλιογραφία ἰατρικὴ καὶ φαρμακευτικὴ.
- Αἱ πρὸς τοὺς συντάκτας πεμπόμενα διατριβαί, ἐπὶ μόνῃ τῇ αἰτήσει τῶν συγγραφέων, ἐκδοθήσονται μετὰ τινὸς διασκευῆς τοῦ λόγου, τούναντιόν δὲ ἀνευ οὐδεμιᾶς μεταβολῆς. Τοῦ δὲ Ἀσκληπιό οὗ ἐπιστημονικοῦ συγγράμματος ὄντος, ἀπαράδεκται ἔσονται αἱ προσώπων καθ' ἑαυτὰν ἢ πολιτικῶν δόξαις περιέχουσαι διατριβαί ἢ κηρύγματα. Ἐκδίδεται δὲ ὁ Ἀσκληπιός κατὰ μῆνα εἰς

τεύχος ἐκ τριῶν τυπογραφικῶν φύλλων, περιέχον ἀνάγκης οὐσίας, καὶ εἰκόνας ξυλογραφικῆς.

Ἡ ἐτησίᾳ συνδρομὴ τοῦ συγγράμματος ὀρίζεται διὰ τοὺς ἐν τῇ πρωτευούσῃ συνδρομητὰς εἰς δραχμὰς 15, διὰ δὲ τοὺς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις εἰς 16, καὶ διὰ τοὺς ἐκτὸς τοῦ Κράτους εἰς 17, προπληρωτέας.

Αἱ συνδρομαὶ γίνονται ἐν Ἀθήναις παρὰ τῷ φαρμακοποιῷ Σ. Κρίνω, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις παρὰ τοῖς ἐπιστάταις τῶν Ταχυδρομείων, καὶ ἐκτὸς τοῦ Κράτους παρὰ τοῖς ἑλληνικοῖς προξένους.

Αἱ πρὸς τοὺς συντάκτας διευθυνόμεναι διατριβαὶ πέμπονται δαπάνῃ τοῦ ἀποστέλλοντος.

Ἀθήνησι, τῇ 30 Ἀπριλίου, 1856.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΡΙΝΑΡΗΣ,

Καθηγητὴς τῆς Γενικῆς Νοσολογίας καὶ ὕγιεινῆς, ἰατρὸς τοῦ Ἀμαλειοῦ Ὀρφανοτροφείου, καὶ κατὰ τὸ ἐνεστὸς ἔτος Γραμματεὺς τῆς ἐν Ἀθήναις Ἱατρικῆς ἑταιρίας. »

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΝ ΤΗΣ ΠΑΝΩΡΑΣ.

Μάντσεστερ, 1. Μαΐου 1856.

Κύριε!

Ἀναγνώσας εἰς τὸ βιβλίον περιόδου Συγγράμμα Πανώρα (ἀριθ. 144) ἀνορθώσας τινὰς ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν τῶν ἐν Μάντσεστερ συνεισοφορῶν ὑπὲρ τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἀμαλειοῦ Ὀρφανοτροφείου, σπειόμενος ὡς ἴσως παρακαλέσω ὅπως κοινοποιήσῃτε ταύτην μοι πρὸς διόρθωσιν.

α) Αἱ κυρία Ζίρου καὶ Σεικάρη δὲν κατέβαλον ἀλοορητῶς τὴν προοπθεσίαν τῶν εἰς σύνταξιν συνεισοφορῶν, ἀλλὰ κατὰ ζήτησιν τῆς ἐν Ἀθήναις ἐπιτροπῆς τοῦ αἵμα καταστήματος.

β) Αἱ βιβλίαι Κυρία οὐ μετέβησαν εἰς Λιβερπούλιν διὰ σύνταξιν, καθότι ἕλλη τις ἐκείσε Κυρία εἰσορήθη εἰς τοῦτου ἐκ Λονδίνου.

γ) Ἡ συνεισοφορὰ τῆς κυρίας Ζηχάροφ σημαίνει εἰς τὸν κατάλογον τῆς Πανώρας 200, ἐν ᾧ πραγματικῶς εἶναι 300, εἶναι δὲ τυπογραφικὸν λάθος, καθ' ὅτι ἡ ἀλικὴ ποσότης δραχ. β;300, εἶναι ὀρθὴ μὴ τὰς δραχ. 300.

Διόθῃτε παρακαλῶ, Κύριε, τὴν πρὸς ὑμᾶς ἐβαλεστον ὑπολόγισιν μεθ' ἧς ἔχω τὴν τιμὴν τῆς ἡμέρας.

Δούλος

Α. Γ. ΖΙΦΟΣ.

ΔΙΑΦΟΡΑ

ΓΕΝΝΑΙΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑ. Διὰ τοῦ ἀρχιετροῦ τοῦ βασιλέως καὶ καθηγητοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Κ. Ν. Κωστή, ἐδωρήσατο φιλόμουσός τις αὐτοῦ συγγενῆς τοῖς ἐν Ἀθήναις δημοτικῶς σχολείοις, τοῖς ὑπὸ τοῦ Δήμου διατηρουμένοις, δρ. 500, εἰς τὴν ἐφορεῖα αὐτῶν συμφώνως μετὰ τοῦ δημάρχου θέλουσι μεταχειρισθῆ εἰς ἀγορὰν ἀναγκαίων σκευῶν καὶ ἀμοιβῶν ἐνδιδῶν μα-

θητῶν. Διὰ τὴν γενναίαν ταύτην προσφορὰν ἐκφράζομεν τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν καὶ πρὸς τὸν δωρητὴν καὶ πρὸς τὸν Κ. Κωστήν, πολλαχῶς συντελοῦντα εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων.

ΜΑΘΗΤΑΙ ΓΕΡΜΑΝΙΚΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐγγραφέντων φοιτητῶν εἰς τὰ κατὰστῆγα τῶν Πανεπιστημίων τούτων κατὰ τὸ ἐνεστώδες ἔτος εἶναι ὁ ἐφεξῆς: Βερολίνον 1509, Μόναχον 1437, Βρεσλαυία 902, Λεΐψια 809, Βόννα 765, Βυρζούργη 756, Γυδίνγη 701, Ἄλλη 657, Γοττίνγη 640, Βιδελβέργη 631, Κρλάγγη 539, Μύνστερ 422, Ίένα 391, Κενιγσβέργη 365, Γιάσων 351, Φριδούργη 334, Μαρβούργη 247, Γριφσουλδην 228 καὶ Κιέλ 134. Τὸ ἕλρον τῶν φοιτητῶν 115,66.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

—ο—

Εἰς τὴν ἐν τῷ φυλλάδιῳ 147 καταχωρηθεῖσαν διάτριβὴν περὶ ἀρχαιολογικῆς τινοῦ ἀνασκαφῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει (σελ. 61), διορθωθήτωσαν τὰ ἐξῆς παροράματα.

Εἰς τὴν πελ. 68, στήλην ἀριστεράν, στίχον 4, ἀντὶ τοῦ α τέσσαρες ἐλιγμοὶ ἀπὸ τοῦ ἰδ' καὶ κατωτέρω η γράφει α δύο ἐλιγμοὶ ὁ ἰς' καὶ ἰς', μετρούμενοι ἀνωθεν. »

Ὀλίγον κατωτέρω εἰς τὸν στίχον 15, ἀντὶ τοῦ α πρὸς ἐκκόλαψιν τῶν πρώτων γραμμάτων ἐγκεχαρμημένων βυθειῶν γραμμῶν, η γράφει α ἀγνωσμένον ὑπὸ τῶν καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν ἐπενεχθεῖσῶν βυθειῶν χαραγῶν ὡς πληγῶν κοπίδος καὶ ξίφους, ἐκτὸς ἐδὲν ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ μέρος τοῦτο τῆς στήλης ἦτο κατ' ὑπὲρ τὴν γῆν καὶ ἐπηρεάσθη ὑπὸ τῶν κρατούντων. »

Εἰς τὸ τέλος τοῦ αὐτοῦ παραγράφου, εἰς τὸν στίχον 36, πρόσθετος ταῦτα: α Ἀπ' ἐναντίας οὐδεμίαν γνώμην δὲν ἠδυνήθημεν νὰ σχηματίσωμεν περὶ τοῦ χάσματος τοῦ μεταξὺ τῶν Κορινθίων καὶ Σικυωνίων· διότι ὡς ἐκ τῆς ἐν ἐλάττω ἐλιγμῷ διαίρεσεως τῶν ὀνομάτων μὴ ἀμφιβάλλοντες ὅτι καὶ ἐν αὐτῷ ὑπῆρχον ἀναλόγως τῆς θέσεως τρία ὀνόματα, ὀλοκλήρως ὥραε εἰσαπανήσαμεν πρὸς ἀνακάλυψιν τριτοῦ ὀνόματος ὑπεράνω τῶν Σικυωνίων· ἀλλ' ἐκτὸς τῶν βυθειῶν καὶ ἀτάκτως σετυρμένων χαραγῶν, οὐδὲν ἴχνος γραμματος δὲν ἠδυνήθημεν νὰ διακρίνωμεν. »

Εἰς τὸν ἀμέσως ἐπόμενον παράγραφον, εἰς τὸν στίχον 37, ἀντὶ τοῦ α ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ταύτῃ παρετηροῦμεν αὐτὸν τρόπον τῆς γραφῆς εὐχρηστον καθ' ὅλας τὰς τῆς τῆς ἐποχῆς ἐπιγραφάς, ὅτι τὴν χρῆσιν τοῦ Διγμάματος, γ', ὅτι ἡ γλῶσσα Δωρικὴ, γράφει α ὡς πρὸς τὸ σχῆμα, δὲ τῶν γραμμάτων παρατηροῦμεν ὅτι εἶναι τοῦ Ἀιολοδοαρικοῦ ἀλφαθήσου, ὅθεν καὶ ἡ χρῆσις τοῦ Διγμάματος καὶ ἡ γλῶσσα Δωρικὴ. »